

Dzień

Poniedziałek, 23 września 1935 - Nr. 220 - Cena 15 gr
(Pismo wychodzi w dniu datowania)

10 stron
Rok VII

Pomorski

ORAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ BYDGOSKI - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA - GAZETA MORSKA
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA** : - : - : - : -

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. Bydgoska 56. - Telefony redakcyjne: 10-91 ogólny (czynny w dzień i w nocy), 10-92 sekretarz redakcji, 10-93 redaktor naczelny. Telefony administracyjne: 10-94 biuro administracji, 10-95 kierownik administracji, 17-48 filja miejska administracji.
Filja Administracji: Królowej Jadwigi nr. 12/14, wejście od ul. Mate Garbary nr. 2. - Konto czekowe P. K. O. 160-315.

Włochy odrzuciły propozycje komitetu pięciu

Mimo to nadzieja osiągnięcia porozumienia jeszcze istnieje

Rzym, 22. 9. (PAT.) Ogłoszono tu następujący komunikat:

Rada ministrów zebrała się wczoraj rano o godz. 11 pod przewodnictwem szefa rządu. Szef rządu złożył obszernie godzinne sprawozdanie na temat sytuacji politycznej i wojskowej, wytworzonej w ciągu ostatnich dni. Mussolini odczytał i zilustrował raport, zakomunikowany przez prof. Madariagę, przewodniczącego komitetu 5-ciu, szefowi delegacji włoskiej w Genewie. Decyzja, powzięta przez radę ministrów, jest następująca:

Rada ministrów przyjęła do wiadomości propozycje, zawarte w raporcie komitetu 5-ciu. Rada ministrów zbadała je uważnie. Rada ministrów, doceniając wysiłek, dokonany przez komitet 5-ciu, zmuszona została jednak uznać, że propozycje te są nie do przyjęcia, jako że nie dają one najmniejszej podstawy, wystarczającej dla definitywnych wniosków, któreby ostatecznie i istotnie brały w rachubę prawa i interesy życiowe Włoch. Rada ministrów zakończyła swoje posiedzenie o godz. 13-tej.

Aby śledzić dalej rozwój sytuacji politycznej oraz załatwić porządek dzienny o charakterze administracyjnym, rada ministrów zbierze się ponownie we wtorek, dnia 24 b. m.

Genewa, 22. 9. (PAT.) Oficjalny komunikat rzymski, odrzucający propozycje komitetu 5-ciu, jako nieuwzględniające minimalnych chociażby wymagań Włoch i nienadający się przeto do dalszej dyskusji, nadszedł do Genewy o godz. 14.30.

Z kół delegacji włoskiej w Genewie wyjaśniają, że żadne kontrpropozycje rządu włoskiego nie zostaną wysunięte, gdyż żądania włoskie są znane i jest rzeczą komitetu 5-ciu przedstawić propozycje, bardziej uwzględniające żądania Włoch.

Jeśli chodzi o stanowisko mocarstw, reprezentowanych w Komitecie 5-ciu, to nie istnieje żadna nadzieja, aby propozycje mogły ulec jakiegokolwiek zmianie na korzyść Włoch. Przeciwnie w kołach oficjalnych panuje przekonanie, że jeśli komitet 5-ciu przekaże sprawę Radzie Ligi Narodów, to Rada raczej odniesie się krytycznie do propozycji komitetu 5-ciu, jako idących zbyt daleko.

Dalsze widoki upoważniają przeto raczej do całkowitego pesymizmu, jeśli chodzi o możliwość załatwienia konfliktu. Madariaga zwoła jak najprędzej komitet 5-ciu. Należy przewidywać, że komitet 5-ciu zredaguje raport dla Rady Ligi Narodów i przekaże spowrotem swój mandat Radzie Ligi. Prawdopodobnie w poniedziałek zwołana zostanie Rada Ligi celem dalszego wyjaśnienia procedury.

Baron Aloisi u Madariagi

Genewa, 22. 9. (PAT.) Baron Aloisi odwiedził dzisiaj Madariagę i udzielił mu ustnych wyjaśnień co do minimum jakiego żąda Mussolini. Według informacji dobrze poinformowanych był

francuskich, wyjaśnienia te mają być tak negatywne, że o żadnym kompromisie nie może być mowy.

Wyjaśnienia barona Aloisiego wywołać miały w kołach angielskich najgorsze wrażenie i reakcja angielska spodziewana jest jutro na Komitecie pięciu w bardzo ostrej formie. Minimum żądane przez Mussoliniego obejmować ma przedewszystkiem trzy zagadnienia:

Mussolini żądać ma ustanowienia korytarza poprzez zachodnią Abisynję. Korytarz, który miałby iść na zachód od Addis Abeby stanowiłby połączenie Erytrei z włoskiem Somali. Oznaczałoby to okrajenie większej części Abisynji

przez Włochy. Abisynja stałaby się w ten sposób enclawą. 2) Udzielenie Abisynji dościa do morza miałyby się dokonać przez stworzenie specjalnego korytarza poprzez terytorjum włoskie bądź w Erytrei, bądź we włoskiem Somali. Abisynja miałaby w ten sposób do dyspozycji jeden z portów włoskich na jednym z tych terytorjów. 3) Mussolini krytykować ma propozycje komitetu pięciu, jako nie wystarczające, ponieważ nie obejmują one wcale zagadnienia armji. Mussolini żądać ma dokonania częściowego rozbrojenia armji abisyńskiej, pozostawienia pozostałej części tej armji pod kontrolą Włoch.

Karabiny maszynowe przeciwko Polakom na Śląsku czeskim

Niemy hołd ludności polskiej Żwirce i Wigurze

Morawska Ostrawa, 22. 9. (PAT.) W dniu dzisiejszym ze wszystkich stron Śląska z za Olzy przybyły do Cierlicka tłumne pielgrzymki ludu polskiego, aby złożyć mimo czeskiego zakazu choćby niemy hołd bohaterom lotnikom Żwirce i Wigurze. Około 4.000 żandarmów otoczyło w szerokim promieniu miejsce katastrofy przy równoczesnym zakwaterowaniu wielkiej liczby wojska i ustawionych tanków w okolicznych lasach.

Wszystkie gościńce i mosty pozamykano linami stalowymi i łańcuchami, tworząc z nich na drogach po kilka przeszkód. Duże oddziały żandarmerji rozlokowano nawet na cmentarzu niedaleko miejsca katastrofy Żwirki i Wigury. Żandarmi urzą-

dził sobie legowisko na grobach.

Rzesze pielgrzymów polskich musiały zatrzymać się przed kordonami. Gdy od strony Karwiny nadeszła kilkutyśięczna pielgrzymka, wojsko i żandarmi ustawili przeciwko niej linę karabinów maszynowych i gotowali się do strzału. Jednak karne szereg Polaków zatrzymały się i bez żadnej komendy kłękły, oddając hołd pamięci Żwirki i Wigury. Na miejsce katastrofy i do mauzoleum dopuszczono jedynie orszak polskiego konsulatu z Morawskiej Ostrawy. Złożył on u stóp mauzoleum wieniec laurowy, poczem konsul Aleksander Klotz wygłosił przemówienie, poświęcone pamięci bohaterów lotników.

Katastrofa autobusu z Bydgoszczy pod Łabiszynom

Kilka członków Stow. Młodych Polek odniosło poważne rany

Na szosie Łabiszyn-Szubin, dwa kilometry za Łabiszynom, wydarzyła się wczoraj groźna katastrofa autobusowa. Autobus z Bydgoszczy, wiozący wycieczkę „Młodych Polek“ na zlot do Szubina, wskutek pęknięcia przedniej lewej opony wpadł na drzewo i wywrócił się do rowu.

Skutkiem katastrofy kilka uczestniczek wycieczki odniosło cięższe obrażenia. Najpoważniej ranna została Jadwiga Sowińska, (Bydgoszcz, Promenada 25), która doznała złamania nogi. Pozatem ranne zostały: Juljanna Przybylska, Marja Moźnikowska, Wiktorja Losakówna, Zofja Smażyńska, Leokadja Kwiatkowska, Helena Ochcińska, Jadwiga Kuziakówna.

Ranne odwieziono do szpitala pow. w Szubinie.

Policja prowadzi w sprawie katastrofy dochodzenia.

Lotnik litewski przeleciał ocean Atlantycki

Lot do Kowna nie powiódł się

Nowy Jork, 22. 9. (PAT.) Lotnik Feliks Vaitkus, Litwin amerykański, wystartował wczoraj o godz. 6.45 wg. czasu miejscowego z Long Island do samotnego lotu bez lądowania do Litwy przez Nową Ziemię, Irlandję, Anglję, Danję, morze Bałtyckie i Kłajpedę.

Londyn, 22. 9. (PAT.) Lotnik litewski Feliks Vaikus, który wystartował do lotu Nowy Jork - Kowno, musiał lądować z powodu braku benzyny w Ballinrobe w Irlandji. Podczas lądowania aparat został uszkodzony, lecz lotnik wyszedł cało. Vaikus oświadczył, iż miał dobre warunki lotu. Po naprawieniu aparatu wystartuje on w dalszą drogę do Kowna.

Akademia ku czci Marsz. Piłsudskiego na statku Jego imienia

Nowy Jork, 22. 9. (PAT.) Z pokładu statku M/S „Piłsudski“ otrzymano następującą depezę:

W odległości 140 mil od brzegów Nowej Funlandji na statku „Piłsudski“ zorganizowano akademię ku czci Marszałka Piłsudskiego. Po odegraniu hymnu narodowego generał Wieniawa-Długoszowski w porywającym przemówieniu na tle wspomnień osobistych z Legjonów i wojny 1920 r. przedstawił rolę Marszałka jako wychowawcy i nauczyciela armji polskiej. Na akademii obecni byli pasażerowie i załoga. Uroczystość zakończono odegraniem „Pierwszej Brygady“.

Konferencja w sprawie uruchomienia linii lotniczej Gdynia-Malmö

Do Warszawy przybyli przedstawiciele szwedzkich linii lotniczych „A. B. Aero-transport“, jak również reprezentanci wydziału lotniczego w szwedzkim ministerstwie komunikacji, ministerstwa poczt i telegrafów, szwedzkiego instytutu eksportowego i Izby Handlowej Polsko-Szwedzkiej, celem omówienia projektu nowej linii lotniczej między Gdynią a Malmö.

Jak donoszą z Warszawy, rokowania w tej sprawie mają przebieg pomyślny. Ustalono bowiem, że linia eksploatowana będzie wspólnie przez P. L. L. „LOT“ i wymienione wyżej towarzystwo szwedzkie, a przyczem linia obsługiwana będzie na zmianę przez samoloty polskie i szwedzkie. Czas trwania przelotu z Gdyni do Malmö wynosić będzie niespełna 2 godziny.

Niewątpliwie linia ta będzie miała olbrzymie znaczenie dla krajów skandynawskich, umożliwiając im szybkie i dogodne połączenie przez Gdynię - Warszawę z częścią południową i południowo-wschodnią Europy.

Na wypadek pomyślnego sfinalizowania tych rokowań, uruchomienia nowej linii lotniczej należy oczekiwać z wiosną przyszłego roku.

Wygrana 1 miliona złotych padła w Poznaniu

Dwaj urzędnicy, zakonni ca i biedna rodzina pracownicza faworytami losu

Poznań, 22. 9. (PAT.) Los nr. 163.490, na który w ostatnim dniu ciągnięcia padła główna wygrana w kwocie 1 miliona zł, zakupiony został w kolekturze J. Langerera w Poznaniu.

Jak donosi „Dziennik Poznański“, właścicielami poszczególnych ćwiartek są dwaj urzędnicy, siostra zakonna jednego ze szpitali poznańskich oraz jedna b. uboga rodzina pracownicza.

Bandyci obrabowali sklep jubilerski i maklera giełdowego

Nowy Jork, 22. 9. (PAT.) Na jednej z głównych ulic Nowego Jorku dokonano napadu na sklep jubilerski. Bandydzi zwiążali właściciela sklepu oraz dwóch ekspedjentów i po zrabowaniu kosztowności na sumę 20 tys. dol. zbiegli samochodem.

Jednocześnie na giełdzie papierów wartościowych otrzymano od jednego z maklerów w Chicago wiadomość, że z mieszkania niejakiego Georga Hormela w Beverly Hills w Kalifornji skradziono papierów wartościowych pewnego znanego koncernu amerykańskiego na sumę przeszło 500 tys. dolarów.

Niedźwiedzie odwiedzają obóz polskiego podróżnika na wyspie Kościuszki

Dr. Stefan Jarosz, który od kilku tygodni przeprowadza samotnie badania wyspy Kościuszki na Pacyfiku, zabrawszy żywność na kilka dni objechał w małej łodzi wschodni brzeg wyspy i zatrzymał się w zatoce Ednat.

Wyspa Kościuszki mająca około 50 km. długości i 30 km. szerokości, oddalona jest od lądu stałego o około 150 km. Najbliższymi miastami są Katchikau i Wrangell. Na wyspie znajduje się nieczynna już obecnie „cannery”, czyli fabryka konserw rybnych w Shakau. Jest to zarazem najdawniejsza i stała osada na wyspie. Obecnie mieszka tam poczmistrz a w sąsiedztwie zabudowań cannery zamieszkują dwaj starzy Indianie, zupełnie nie rozumiejący po angielsku. Dawniej istniała tu wieś indyjska — świadczą o tem liczne drewniane groby na sąsiednich maleńkich wysepkach. Pamiętką po dawnej gorączce złota jest oddawna porzucona kopalnia złota, na północnym krańcu wyspy. Poza wspomnianą osadą Shakau nie ma stałych osad na wyspie. Sezonowo tylko latem zatrzymują się rybacy w Cape Pole, a drwale leśni w zatoce Edna. Zimą czasem zaglądają traperzy i myśliwi.

Podróżnikowi naszemu tym razem szczęście dopisało. Pogoda od dłuższego czasu utrzymuje się wspaniała, tak, że bezpiecznie w małej łodzi może odbywać podróż. Drwale w zatoce Edna, u których zatrzymał się dr. Jarosz, uprzedzeni kilkakrotnie komunikatami prasy i stacyj radiowych o jego wyprawie, bardzo serdecznie go przyjęli i bezinteresownie pomagają mu często w znalezieniu żywności, czy też w przenoszeniu ekwipunku w wyższe i bardzo trudno dostępne pasma górskie, dokąd dr. Jarosz przynosi się dla celów badawczych.

Obecnie p. Jarosz kończy zbiór roślin i prowadzi systematyczne badania klimatyczne. W związku z swoją pracą podróżnikowi

naszemu wydarzyła się ciekawa przygoda, którą tak w liście opisuje:

„Dnia 2 sierpnia, kiedy samotnie około 2 km. od wybrzeża zapaściłem się w głąb puszczy, by założyć nową stację klimatyczną i dłuższy czas spędziłem tam, sprawdzając termometry, odwróciwszy się nagle zauważyłem w odległości 15 kroków przyglądającego mi się z nad potoku czarnego niedźwiedzia. Stał spokojnie — oglądając się raz i drugi, a kiedy zauważył mój ruch, gdy sięgałem po aparat filmowy, „umknął” po angielsku bez pożegnania się, w gęstwinie.”

„Na wyspie znajduje się mnóstwo czarnych niedźwiedzi i o tej porze roku łatwo

je spotkać nad potokami, pełnymi lososi. Zwykle sympatyczne to zwierzę ucieka przed człowiekiem. Gorszym natomiast i bardzo niebezpiecznym jest niedźwiedź brunatny, tych jednak na wyspie prawdopodobnie nie ma, albo jest ich bardzo niewiele, Niedźwiedź czarny atakuje, kiedy jest raniony; lub gdy człowiek zniecałkował zbyt blisko znajduje się małych niedźwiedziaków. Szczere oburzenie ogarnia mnie, gdy widzę, niestety zbyt często, zabitego niedźwiedzia czarnego, którego tubylcy i biali przybysze, zabijają przy każdej sposobności i zostawiają na miejscu, rzekomo dlatego, że zbyt niszczy lososie.”

Niemcy uznają supremację Anglii na morzu

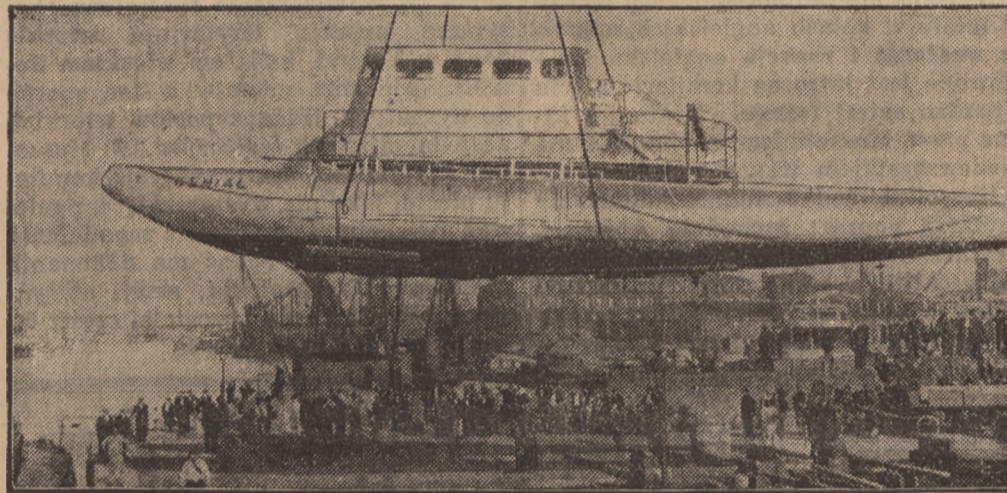
Charakterystyczny głos dziennika narodowo-socjalistycznego

Rzymski korespondent „Voelkischer Beobachter” zarzuca Francji, iż zachowaniem swem w dużej mierze przyczyniła się do tego, że Włochy posunęły się w swych żądaniach tak daleko.

Korespondent organu nar.-socjalistycznego pisze pod adresem rządu włoskiego, że powinien on pamiętać o odpowiedzialności Włoch na terenie Europy i wziąć sobie za przykład stanowisko

Niemiec, będących przeciw mocarstwem silniejszym i większym, które jednak uznało supremację Anglii na morzu. Niemcy nie chciały bezwarunkowo kępować w jakikolwiek sposób Imperjum Brytyjskiego lub budować floty, mogącej zagrażać Anglii. Mussolini — podkreśla korespondent — zdziałał bardzo wiele dla swego kraju, ale jeszcze więcej pozostało mu do zdziałania.

Francuski ślizgowiec oceaniczny

W Le Havre spuszczone na wodę wielki ślizgowiec morski, który utrzymywać będzie komunikację pomiędzy Le Havre a Trouville. Ślizgowiec ten rozwija szybkość 22 węzłów i pomieścić może 75 pasażerów.

Katastrofa pociągu z dziećmi szkolną

Dwoje dzieci zabitych — szereg ciężko i lżej rannych

Dn. 21 bm. rano w pobliżu dworca Drezno—Neustadt pociąg towarowy zderzył się z pociągiem pasażerskim, którym wiele dzieci jechało do szkół.

Według dalszych informacji o katastrofie, w specjalnym pociągu szkolnym znajdowali się nauczyciele i uczniowie drezdeńskich szkół średnich i powszechnych. Wskutek zderzenia się wyskoczy-

ły z szyn 3 wagony pociągu szkolnego i 5 wagonów pociągu towarowego. Jedno dziecko wydobyto martwe z wagonu, inne zmarło w drodze do szpitala, jeden nauczyciel i 6 dzieci odnieśli ciężkie rany, 11 dzieci — lżejsze. W akcji uprzątnięcia gruzów biorą udział oddziały techniczne, straż ogniowa i 2 pociągi ratownicze.

Profesor niemiecki i jego żona zabici w katastrofie samochodowej

Profesor uniwersytetu kilonńskiego, wybitny znawca prawa państwowego dr. Poetsch-Heffler, który w dniu 20 bm. jechał samochodem do Lipska celem objęcia tam nowej placówki, padł ofiarą katastrofy samochodowej i zmarł w jednej z klinik chirurgicznych w Kilonji. Prof. Poetsch-Heffler jechał samochodem wraz z żoną i trojgiem dzieci, gdy

nagle z nieustalonych dotychczas przyczyn na szosie prowadzącej do Lubeki samochód wpadł w pełnym pedzie na drzewo. Wszystkie osoby jadące odniosły rany. Małżonka profesora zmarła również. Pozostałym ofiarom katastrofy nie grozi niebezpieczeństwo utraty życia.

Bomby w przesyłkach pocztowych

Tajemnicze próby zamachów na czołowe osobistości w Linzu

Z Wiednia donoszą: poczta w Linzu otrzymała 10 próbnymi skrzynek do listów, adresowanych do znanych osobistości w Linzu, m. in. do arcybiskupa Waitza, naczelnego redaktora „Salzburger Chronik” Steinwendera oraz pisarza Józefa Luxa. Ponieważ urząd pocztowy powziął podejrzenie co do tych przesyłek, dyrekcja policji związkowej w Linzu zarządziła ich zbadanie.

Podczas otwierania jednej z przesyłek przez inspektora policji kryminalnej nastąpiła eksplozja, przyczem inspektor został ciężko ranny. Jak następnie

stwierdzono, pozostałe 9 przesyłek zawierały również materiał wybuchowy.

Dalsze dochodzenie ustaliło, że w Salzburgu zorganizowano niewielką grupę zwolenników narodowo-socjalistycznych, która oddawna dążyła do zakłócenia spokoju przez akty terrorystyczne. Przywódcy tej grupy, pewien stolarz i szewc z Salzburga, uciekli do Niemiec.

Władze austriackie zwróciły się do władz niemieckich z prośbą o aresztowanie zbiegów.

Przy otyłości, atretyzmie i cukrzycy naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie.

Filmy o Marszałku Piłsudskim we Francji

Rada Porozumienia Związków Polskich we Francji przystąpiła ostatnio do wyświetlania filmów dźwiękowych o Marszałku Piłsudskim, składających się ze znanego już w kraju „Sztandaru Wolności” oraz ze zdjęć pogrzebowych z maja br.

Premjera filmu, liczącego razem przeszło 3.000 mtr. odbyła się w Marles, jednej z największych osad polskich, w obecności delegatów władz polskich, organizacyj społecznych, nauczycielstwa, duchowieństwa i prasy.

Publiczność przyjęła film z niezwykłym entuzjazmem i wzruszeniem tak, że w momentach szczególnie patetycznych słychać było na sali szlochanie. Film ten będzie wyświetlany we wszystkich większych ośrodkach polskich w całej Francji.

Przygotowania wojenne na Malcie

Jak donoszą z Rzymu, garnizon angielski na Malcie, który wynosił dotychczas 10 tysięcy ludzi, został wzmocniony i liczy obecnie około 25 tysięcy żołnierzy. W porcie La Valette znajdują się stawiacze min, oraz grupa łodzi podwodnych. Wejście do portu zostało zamknięte łańcuchową zaporą. Każdy okręt musi otrzymać specjalne pozwolenie na wjazd od dowódcy portu.

Okrety wojenne pod parą

Dowódcy wszystkich zgromadzonych w porcie Gibraltaru wojennych okrętów angielskich otrzymali rozkaz trzymania kotłów pod parą, tak, aby flota była każdej chwili gotowa do akcji. Dziesięć aeroplanów wojskowych patroluje stale okolice portu gibraltarskiego.

Ewakuacja Egipcjan z Abisynji

Wszyscy zamieszkałi i przebywający czasowo w Abisynji Egipcjanie otrzymali od swego konsulatu polecenie natychmiastowego wyjazdu z Abisynji i powrotu do Egiptu.

Parowiec z 500 pasażerami opanowany przez piratów

Parowiec chiński „Paofeng” który z 500 pasażerami na pokładzie znajdował się w drodze z Szanghaju na wyspę Czung-Ming, opanowany został w pobliżu ujścia Jang-Tse przez piratów, którzy dostali się na pokład jako zwykli pasażerowie.

Parowiec powrócił dn. 21 bm. do Szanghaju. Piraci zastrzelili trzech członków załogi i wyrzucili ich ciała za burtę. Następnie skierowali parowiec ku wybrzeżu Czekiang, gdzie wysiedli na ląd, zabierając ze sobą około 40 tysięcy dolarów łupu.

Gwałtowna burza nad Tunisem

Nad Tunisem i okolicą przeszły straszna burza, które spowodowały szkody, obliczone na kilka milionów franków. Ulice miasta zalane były wodą, która w pewnych miejscach dochodziła do wysokości 1 mtr. Kilka osób utonęło.

W domach przy ulicach niżej położonych woda pozalewała parterowe mieszkania. Komunikacja telegraficzna i telefoniczna w wielu miejscach poprzerywana. Tramwaje w mieście nie kursowały przez kilka godzin. W wielu miejscowościach musiano wstrzymać ruch pociągów.

Agenci bolszewicki zastrzeleni na granicy bułgarsko-rumuńskiej

W pobliżu Obotiszte na granicy bułgarsko-rumuńskiej posterunek straży granicznej zauważył dwie osoby, które usiłowały przejść granicę. Gdy na wezwanie strażnika osoby te nie chciały się zatrzymać, strażnik dał kilka strzałów, zabijając obie te osoby, mężczyznę i kobietę.

Znaleziono przy nich paszporty sowieckie. Jak przypuszczają, byli to agenci komunistyczni, którzy tą drogą usiłowali się przedostać na terytorjum Bułgarii.

Zgon profesora Lyon-Caen'a

W Paryżu zmarł znakomity uczyony, słynny prawnik prof. Charles Lyon - Caen. Zmarły był dziekanem fakultetu prawnego w Sorbonie paryskiej, członkiem Akademii Francuskiej, zajmował pozatem różne stanowiska honorowe, m. in. prezesa Instytutu dla Prawa Międzynarodowego. Zmarły był autorem wielu dzieł naukowych, tłumaczonych na wszystkie języki świata.

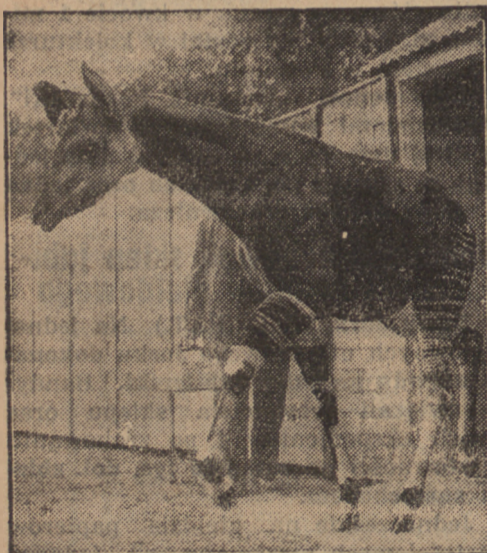
Budowa drugiego metro w Moskwie

30.000 robotników przystąpiło do pracy nad budową drugiej linii Metro w Moskwie, która będzie miała 11 kilometrów długości. Budowa tej linii będzie trwała dwa lata, a na trasie jej znajdują się dwie stacje naziemne i siedem stacyj podziemnych.

Światowy rekord długości lotu balonowego

Agencja Tass donosi, iż balon o pojemności 2200 m. sześć pilotowany przez Romanowa i Babykina wyleciał ze Zwienigorodu pod Moskwą i wylądował w południowym Kazakistanie przebywając w 56 godzin przelotu 2300 km. i ustanawiając temsamem nowy światowy rekord długości lotu dla balonów tej kategorii.

Niezwykły okaz

Król belgijski podarował księciu Walji schwytanego w belgijskim Kongu „okapi”, jest to dziwaczna mieszanina zebry, żyrafy i jelenia. W zwierzętach całego świata znajdują się tylko trzy „okapi”.

Tragiczna prawda o naszej emigracji

140 tysięcy reemigrantów z Francji

II.

Tragiczna jest dziś dola wychodźcy polskiego we Francji. Choć twardy jest i wytrzymały nad podziw robotnik polski na emigracji — jednak represje administracji francuskiej — o których mówiliśmy już w naszym wczorajszym artykule — są tak dokuczliwe i skuteczne, że w końcu łamią nawet tę żelazną odporność naszych „Panów Balcerów”... we Francji. Jadą więc do Polski „pociągi nędzy i rozpacz” naszego wychodźstwa, wioząc coraz nowe tysiące i tysiące wysiedleńców — a we Francji mówi się wciąż, że to jeszcze nie koniec! Oto ponura, oficjalna statystyka:

W latach kryzysowych do kraju powróciło z Francji: w 1931 r. — 26.174 reemigrantów, w 1932 r. — 25.126, w 1933 r. — 10.172, w 1934 r. — 20.204. Razem więc, w ciągu tych czterech lat, przybyło do Polski 81.676 naszych wychodźców, którzy wyemigrowali przed laty, zwerbowani przez francuskie władze, przemysł i rolnictwo.

W rzeczywistości jednak liczby te są wyższe, ponieważ w okresie masowego powrotu statystyka reemigracji napotyka na znaczne trudności. Faktycznie więc, cyfry te należałoby podnieść przynajmniej do okrągłej sumy 90 tys. W r. b. do 1 września powróciło około 27 tys. osób, a do końca roku reemigracja tegoroczna dosięgnie z pewnością liczby 45—50 tys. ludzi.

Jak już w poprzednim artykule wspominaliśmy, rośnie stale nacisk władz francuskich na zwiększenie rozmiarów reemigracji. Wyraziło się to choćby w formie ustawy z dnia 10 sierpnia 1932 r. o ochronie robotników krajowych, upoważniającej rząd do określania procentu robotników cudzoziemskich, którzy mogą zatrudniać poszczególne przedsiębiorstwa i gałęzie życia gospodarczego. Ustawa ta była źródłem kilkudziesięciu dekretów rządowych, które w licznych gałęziach przemysłu francuskiego ograniczyły liczbę robotników cudzoziemskich do minimum. Z drugiej zaś strony dekret Prezydenta Republiki z dnia 6 lutego r. b. o wydawaniu cudzoziemcom kart tożsamości ma likwidować bezrobocie również kosztem emigracji. Daje on bowiem administracji możliwość odebrania prawa pobytu we Francji, bądź też stwarza sytuację, która zmusza emigrantów do „dobrowolnego” powrotu do kraju. Jak bezwzględny jest ten dekret, świadczy to, że w swej drakońskiej surowości staje w sprzeczności nawet z najistotniejszymi potrzebami gospodarzem Francji. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że, wobec specyficznych stosunków we Francji, a w szczególności — niechęci Francuzów, nawet bezrobotnych, do ciężkiej pracy — najczęściej niema sensu umieszczenia pozbawionego pracy robotnika francuskiego na miejscu usuniętego cudzoziemca, a mimo to, realizując dekret, władze francuskie przystąpiły na jego podstawie z końcem czerwca do masowego repatriowania robotników polskich, uruchamiając zbiorowe transporty. W ten sposób od 20 czerwca do 4 września wysłano do Polski około 16 tys. reemigrantów. Koszty tych transportów do granicy polskiej ponosi rząd francuski.

Oczywiście, opieka nad tymi ludźmi, choć szereg lat pozostawali poza granicami Polski, pracując nad podniesieniem gospodarzem Francji — spada na barki rządu polskiego. Polega ona przede wszystkim na udzielaniu na rachunek Ministerstwa Opieki Społecznej kre-

dytowanych biletów kolejowych na przejazd od granicy państwa do miejsca zamieszkania — dla reemigrantów, nie mających środków na podróż. Nie ograniczając się na tem, pomoc rządu polega dalej na gotówkowym pokrywaniu z funduszu Min. Opieki Społecznej ceny biletów na kolejach zagranicznych przez placówki konsularne. Dotyczy to ubogich reemigrantów, z wyłączeniem jednak tych, którzy są wydalani z Francji na zasadzie wspomnianego dekretu z d. 6 lutego r. b., a którzy są odstawiani w transportach zbiorowych do granicy polskiej na koszt rządu francuskiego. Wszyscy zaś reemigranci, których stać na opłacenie podróży, korzystają — niezależnie od swej zamożności — ze zmniejszonej do 50% taryfy kolejowej.

Pomoc taka rozciąga się także na przewożone przez reemigrantów ich ruchomości.

Ponadto graniczne stacje kolejowe w Zbąszyniu i Zebrzydowicach oraz węzłowe w Poznaniu, Katowicach i Warszawie jako leżące na głównych szlakach powrotu emigrantów do kraju, posiadają placówki opiekuńcze, które, na koszt Ministerstwa Opieki Społecznej, udzielają bezpłatnie pomocy sanitarnej, w zależności od sytuacji materialnej reemigrantów wydają bezpłatnie, lub po zmniejszonych cenach, posiłek, udzielają skromnych zasiłków pieniężnych na koszty utrzymania w dalszej drodze, a wreszcie ułatwiają wszelkie formalności (wysyłka bagażu, cłenie i t. p.).

Wprowadzono też, staraniem Mini-

Ogólny wynik zawodów o puchar Gordon-Bennetta

Jakie kolejne miejsca zajęły poszczególne balony?

Według nieoficjalnych danych, w tegorocznych zawodach o puchar Gordon-Bennetta największą odległość osiągnął kpt. Zbigniew Burzyński i por. Władysław Wysocki na balonie „Polonia 2”. Odległość ta w prostej linii od Warszawy nosi około 1620 kilometrów. Osiągając zwycięstwo w tegorocznych zawodach, kpt. Burzyński tem samem zdobył dla Polski puchar Gordon-Bennetta, który poraz trzeci skolei przypadnie Polsce. Następne miejsca w zawodach osiągnęli:

2) „Warszawa 2” — z załogą kpt. Janusz i por. Wawrzczak — odległość ok. 1540 kilometrów,

3) „Belgica” z załogą Demuyter Ernest oraz Hofmans — odległość ok. 1448 km.,

4) „Erich Decu” (Niemcy) — z załogą k. Gotze i Werner Lohman, odległość ok. 1360 km.,

5) „Kościszko” (Polska) z załogą kpt. Hynek i por. Pomaski, odległość około 1275 km.,

6) „Toruń” (Holandia) z załogą M. ten Bosch i van Tijen, odległość około 970 km.,

7) „Maurice Mallet” (Francja) z załogą Ch. Dollfus i P. Jacquet, odległość ok. 744 km. (lądowną 20 km. na półn. wschód od Niezyna),

8) „Lorrain” (Francja) — załoga: Alb. Boitard i G. Cormier odległość ok. 730 km.,

9) „Bruxelles” (Belgia) — załoga: Phil. Quersin i M. v. Schelle, odległość ok. 660 km.,

10) „Zurich 3” (Szwajcaria) — załoga: Er. Tilgenkamp i Fr. Michel, odległość ok. 580 km.,

11) „Alfred Hildebrandt” (Niemcy) — załoga: Otto Bertram i Wilhelm Prehm, odległość ok. 572 km.

12) „Deutschland” — załoga: Eug. Stuber i Schafer, odległość ok. 543 km.,

13) „U. S. Navy” (St. Zjednoczone) — załoga: Raymond Tyler i H. Orville, odległość ok. 535 km.

160.866 osób

Ruch pasażerski w przybrzeżnej żegludze w b. sezonie

W ciągu bieżącego sezonu letniego, t. j. za okres maj — sierpień statki „Żegluga Polskiej”, kursujące pomiędzy Gdynią a Hel, Jastarnią i Orłowem przewiozły ogółem — 160.866 osób, wobec — 190.375 osób w tymże okresie ubiegłego roku. W przewozach zatem przybrzeżnych bieżący sezon

zaznaczył się dość poważnym spadkiem.

Co się tyczy frekwencji pasażerów na poszczególnych liniach, tj. na linii Gdynia — Hel przewieziono 116.706 osób, na linii Gdynia — Jastarnia — 40.356 osób i na linii Gdynia — Orłowo — 3.804 osób.

Podwójna moralność

Przyzwyczajaliśmy się już do tego, że prasa endecka z lubością pomawia obóz pomajowy o kumanie się ze sferami... masońskimi i żydowskimi. Iż to podobnych zarzutów naczytaliśmy się w okresie przedwyborczym! Nie było dnia, w którym prasa „narodowa” nie wymyśliłaby czegoś nowego i pikantnego na temat rzekomych stosunków reżimu obecnego z kołami masońsko-żydowskimi.

Szkoda czasu i atlasu, ażebyśmy na wszystkie tego rodzaju „argumenty” mieli reagować, to też przeważnie zrywamy je pogardliwym milczeniem.

Ze względu na to, że prasa endecka i w obecnym okresie powyborczym nie przestaje omawiać swego ulubionego tematu, chcieliśmy w związku z zagadnieniem żydowskim zwrócić uwagę na podwójną moralność, panującą w pewnych kołach „narodowych”.

Otóż w nr. 200 toruńskiego organu endeckiego czytaliśmy artykuł ks. Charszewskiego pod tyt.: „Czy uczyć się żargonu?”, w którym autor nawołuje Polaków do uczenia się żargonu, bo „wroga trzeba bić bronią jego własną!”

Ks. Charszewski pisał w tym artykule najwyraźniej, że „wprawdzie nas, Chrześcijan, obowiązuje moralność broni, ale gdy chodzi o złego przeciwnika czy napastnika, w takim razie jest on godzien, by go tępić własną jego bronią, choćby to były promienie śmierci!”

Czyż to nie jest charakterystyczne? Co do nas bowiem, to sądziliśmy, że istnieje tylko jedna moral-

ność chrześcijańska.

Pocóż więc prasa „narodowa” zaczęła jednego z posłów, który w myśl nauki ks. Charszewskiego wydał ulotki żargonowe, nawołując Żydów do oddania nam swych głosów?

Nas ów poseł ani ziębił ani parzy, ale skoro stał się pojętym uczniem waszej moralności, to pocóż go atakujecie?

Nie rozumiemy, jak wobec zacytowanego artykułu moralisty endeckiego, ks. Charszewskiego, można pisać, że „społeczeństwo polskie musi bezwzględnie usunąć ze swych organizacji i ze swego życia społecznego wszystkie jednostki, które zebrzą lub korzystają z głosów żydowskich”!

Czyżby prasie endeckiej się zdawało, że co wolno czynić działaczom i politykom „narodowym”, tego pod utratą zbawienia nie wolno czynić działaczom i politykom z innych obozów?!

Prasa endecka skwapliwie przedrukowała wiadomość, podaną przez tygodnik „La Tribune des Nations” o konferencji żydów, odbytej niedawno w Londynie, na której podobno mówiono, że „partja nazji” (endecy) w Polsce jest bardzo potężna i wszyscy przewidują, że dojdzie ona do władzy po następnych wyborach, a najdalej po upływie roku!”

Jakto, więc do tego już doszło, że wy, stuprocentowi antysemitci, wierzycie prociwom żydowskim?!

Fajno! Płocki „Głos Mazowiecki” pisze nawet, że „wynik wyborów przekonał żydów, iż lepiej poszukać sobie kogoś mocniejszego!”

Widocznie nie chcą odczekać roku i zamierzają już dziś przytulić się do was! Bra-wo!

Noel

sterstwa Opieki Społecznej, szereg specjalnych ułatwień i ulg celnych dla reemigrantów.

DALSZA OPIEKA NAD REEMIGRANTEM.

Po powrocie reemigranta do swego miejsca zamieszkania, dalsza pomoc polega na umożliwieniu mu korzystania z tych dobrodziejstw, jakie daje ustawa o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

O ile reemigrant nie posiada uprawnień do korzystania z zasiłków na wypadek bezrobocia, wówczas obowiązana jest przyjść mu z pomocą gmina, w której zamieszkiwał przed wyjazdem zagranicę. Zakres tej pomocy reguluje ustawa o opiece społecznej z dn. 18 sierpnia 1923 r.

Zdolnymi do pracy reemigrantami, którzy nie mogą korzystać z podanych wyżej źródeł, przychodzą z pomocą lokalne organy Funduszu Pracy, umieszczając ich na robotach publicznych.

NOWE ZARZĄDZENIA EMIGRACYJNE.

Na zakończenie — słów parę o ostatnich zarządzeniach w dziedzinie emigracji. Otóż niewielki obecnie ruch emigracyjny nie stwarza potrzeby do nowelizacji obowiązujących przepisów prawnych. Jako jedyną ważniejszą zmianę na polu ustawodawstwa emigracyjnego, należy wymienić dekret z 27 sierpnia 1935 o przewozie emigrantów do krajów zaoceanicznych, który, w stosunku do dotychczasowego stanu rzeczy, wprowadza szereg zmian. Dopuszcza on mianowicie pośredni przewóz z portów polskich emigrantów udających się do krajów Ameryki Północnej — podczas gdy dotychczasowe przepisy (dekret z 29 listopada 1930 r.) wymagały, aby przewóz emigrantów, udających się do krajów Ameryki Północnej, odbywał się bezpośrednio z portów polskich.

Zasada, wyrażona w art. 1 dekretu (wyjazd emigrantów wyłącznie przez porty polskiego obszaru celnego) została rozszerzona na emigrantów, wyjeżdżających do wszelkich krajów zaoceanicznych, podczas gdy poprzednia zasada wyjazdu przez porty polskie obowiązywała tylko w stosunku do emigrantów, udających się do krajów Ameryki.

Poprzednie przepisy (uchylone przez nowy dekret) przewidywały możliwość wyjątków o charakterze trwałym jedynie dla przewozu przez porty śródziemnomorskie. Obecnie, jakkolwiek w dalszym ciągu istnieje możliwość dopuszczenia wyjątków w pewnych okolicznościach (np. sily wyższej, uniemożliwiającej wyjazd z portów polskich), to jednak nowy dekret nie mówi specjalnie o portach śródziemnomorskich, jako tych kierunkach przewozu, dla których wyłącznie dopuszczalne jest czynienie wyjątków.

Tak więc ostatecznie, a w sposób zgodny zarówno z interesami gospodarzem Państwa, jak i z potrzebami emigracji — została uregulowana doniosła sprawa transportów naszych wychodźców, udających się za morze w poszukiwaniu chleba.

J. Del.

Nowy niemiecki attache wojskowy w Warszawie

Nowomianowany attache wojskowy przy Ambasadzie niemieckiej w Warszawie płk. B. von Studnitz.

Emigracja na kolonje „Orzeł Biały”

W roku bieżącym wyruszą jeszcze dwa transporty osadników na kolonje „Orzeł Biały” w stanie Espirito Santo w Brazylii: w dniu 27 bm. oraz w dniu 17 października r. b. Po tym terminie nastąpi przerwa, następnie transporty zaczną wyjeżdżać począwszy od stycznia 1936 r.

Biura Syndykatu Emigracyjnego przyjmują zapisy i przygotowują będą rodziny rolnicze do wyjazdu bez przerwy.

Sport i Kultura Fizyczna

№ 49

Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy

Rok VI

Poznań zwycięża lekkoatletów Torunia 114,5 na 78,5 punktów

Przy wspaniałej pogodzie jesiennej odbył się w niedzielę, dnia 22 września w Toruniu na boisku miejskim przy Szosie Chęcińskiej mecz lekkoatletyczny reprezentacji Poznania i Torunia. Zwycięstwo odnieśli goście poznańscy w przekonującym stosunku 114,5 na 78,5 punktów. Było to pierwsze spotkanie lekkoatletyczne jakie w roku bieżącym rozegrano w Toruniu i co trzeba szczególnie podkreślić, organizacyjnie przeprowadzone było bardzo sprawnie i stało się widowiskowo atrakcyjne. Reprezentacja Poznania przyjechała bez najlepszych zawodników, którzy bronili barw Poznania w spotkaniu z Wrocławiem i stanowią w zasadzie drugi garnitur reprezentacyjny. Dla zawodników toruńskich mecz miał być sprawdzianem postępu poczynionych w roku bieżącym. Jakkolwiek strona sportowa pozostawia jeszcze wiele do życzenia, to już sam fakt wystąpienia reprezentacji w jednolitych ubiorach reprezentacyjnych zrobił bardzo miłe wrażenie.

Zawody poprzedziło powitanie obydwóch drużyn na boisku przez wiceprezydenta miasta Torunia p. Bałę, który wręczył drużynie gości bukiet kwiatów. Odpowiedział na powitanie kierownik reprezentacji poznańskiej podkreślając zadowolenie jakie odnosi Poznań z powodu nawązania kontaktu sportowego z Toruniem.

Następnie przystąpiono do samych zawodów, których wyniki techniczne przedstawiają się następująco:

- Bieg 60 m. pań: 1) Szajnowna (P) czas 8,2 sek.; 2) Narzyńska (T) czas 9,5 sek.; 3) Rewolińska (P); 4) Stawska (T).
- Bieg 100 m. pań: 1) Szajnowna (P) czas 14,6 sek.; 2) Narzyńska (T) czas 14,9 sek.; 3) Lewandowska (T); 4) Rewolińska (P).
- Skok w dal pań: 1) Rewolińska (P) 4,37 m.; 2) Stawska (T) 4,27,5 m.; 3) Dziabaszewska (T) 4,24 m.; 4) Szajnowna (P).
- Rzut dyskiem pań: 1) Kryżanka S. (P) 33,56 m.; 2) Skrzyżnikowa (T) 28,96 m.; 3) Lewandowska; 4) Kryżanka J. (P).
- Rzut kulą pań: 1) Kryżanka S. (P) 9,63,5 m.; 2) Rynkowska (T) 8,55 m.; 3) Skrzyżnikowa (T); 4) Kryżanka J. (P).
- Skok wzwyż pań: 1) Lewandowska (T) 1,35 m.; 2) Kryżanka S. (P) 1,30 m.; 3 i 4 miejsce dzielą Szajnowna (P) i Dziabaszewska (T).
- Sztafeta 4x75 m. pań: 1) Poznań; 2) Toruń.
- Bieg 100 m. panów: 1) Majewski (P) czas 11,6 sek.; 2) Bańkowski (P); 3) Wiśniewski (T); 4) Kościuszko (T).
- Bieg 200 m. panów: 1) Bańkowski (P) czas 24 sek.; 2) Majewski (P); 3) Wiśniewski (T); 4) Kurtz.
- Bieg 800 m. panów: 1) Szych (P) czas 2:07,4 sek.

Mistrzem Warszawy w 10-boju został Szczeblewski

Warszawa, 22. 9. (PAT). W niedzielę odbyły się zawody lekkoatletyczne w 10-cio boju o mistrzostwo Warszawy. Pierwsze miejsce i tytuł mistrza zdobył Piotr Szczeblewski (Legja) uzyskując 1370 pkt., co stanowi rekord okręgu warszawskiego.

Dalsze miejsca zajęli Słopczyński (Elektrownia) 1311 pkt., trzecie Gajewski (Legja) 1290 pkt. Ogółem startowało w zawodach 27 zawodników, reprezentujących następujące kluby stolicy: Legja, fort Bema, Elektryczność, Rywał, Świt.

„Victoria“ Elbląg — Gedańja 4:2

W ubiegłą niedzielę Gedańja poniosła drugą porażkę, przegrywając po bardzo słabej grze z Viktorią z Elbląga w stosunku 4:2. Dużą winę ponosi obrona Gedańji, która miała szczególnie zły dzień i na jej karb spada głównie wina porażki. W ataku zawodnicy również obydwoj skrzydłowi. Na wysokości zadania stanął jedynie Keller, który leżył nad przeciwnikiem i grała dobrze w polu, jednak pod bramką grać traciła głowę. W 5 minucie pierwszą bramkę dla Gedańji zdobył Keller głową i w tym okresie zaznaczyła się wielka przewaga Polaków. W 10 minut później Niemcy wyrównali z winy obrońcy Gedańji, który niepotrzebnie piłkę przetrzymywał. Zdobyte przez Niemców prowadzenie Polacy wyrównali, tak, że do przerwy utrzymał się stan 2:2.

Po przerwie Niemcy zdobyli dwie dalsze bramki i skutecznie się bronili. Na wyróżnienie zasługują bramkarz niemiecki, który dobrze bronili. Mimo, wysiłków Gedańji wynik 4:2 utrzymuje się do końca.

W ramach lekkoatletycznych wewnętrznych mistrzostw „Gedańji“ odbył się w sobotę bieg na 5.000 m, w którym zwyciężył Winiecki w czasie 16,22,2 m., drugi Świętochowski czas 16,54.

W przerwie meczu Viktorija — Gedańja odbył się bieg na 1.500 m zakończony zwycięstwem Świętochowskiego w czasie 4,24 sek.

- 2) Maćkowiak (P); 3) Światłowski (T); 4) Wilczewski (T).
- Rzut kulą panów: 1) Kotowicz (P) 12,81 m.; 2) Krüger (T) 11,71 m.; 3) Sobocki (T) 11,41 m.; 4) Szukalski (P).
- Skok o tyczce: 1) Barwicz (P) 3,20 m.; 2) Antonowicz (T) 3,10 m.
- Skok w dal panów: 1) Gnioth (P) 6,46 m.; 2) Kurtz (T) 5,95 m.; 3) Wiśniewski (T); 4) Szukalski (P).
- Rzut oszczepem: 1) Światłowski (P) 44,88 m.; 2) Bławat (T) 41,85 m.; 3) Kotowicz (P) 39,91 m.
- Rzut dyskiem panów: 1) Kotowicz (P) 37,24 m.; 2) Krüger (T); 3) Sobocki (T); 4) Szukalski (P).
- Skok wzwyż panów: 1 i 2 miejsce Gnioth i Szukalski (P) 1,85 m.; 3) Pruzalski (T); 4) Kościuszko (T).

- Bieg 5000 m.: 1) Robiński (P) 16,24,4 sek.; 2) Drogokupiec (T) 16,47 sek.; 3) Kugel (P); 4) Połiński (T).
- Sztafeta 4x100 m.: 1) Poznań czas 45,6 sek.; 2) Toruń czas 48,4 sek.
- Sztafeta olimpijska: 1) Poznań czas 3,42,6 sek.; 2) Toruń czas 3,55,8 sek.

Toruń zajął tylko jedno pierwsze miejsce w skoku wżwyż pań, natomiast pozostałe zajęli poznańscy.

Publiczności około 1000 osób. Z zadowoleniem należy powitać doskonale informowanie publiczności przez zamontowane na boisku głośniki.

Zawody lekkoatletyczne Poznań-Wrocław Zwycięstwo odniósł Wrocław w stosunku 62:47

Poznań, 22. 9. (PAT). Na stadionie miejskim w Poznaniu odbyły się międzynarodowe zawody lekkoatletyczne Wrocław — Poznań o nagrodę przechodnią, ufundowaną przez prezydenta miasta. Zwycięstwo odniósł Wrocław w stosunku 65:47. Widzów zgóra 5000.

Najciekawszą konkurencją był skok o tyczce z udziałem najlepszych tyczkarzy Polski, Sznajdra, Morończyka i Klemczaka oraz niemieckiego zawodnika Hartmanna. Najlepszy wynik uzyskał niespodziewanie Klemczak, ustalając skokiem 3,92 mtr. nowy rekord okręgu poznańskiego. Rekordzista polski Sznajder osiągnął zaledwie 3,72, a drugi najlepszy tyczkarz Polski Morończyk (ze Lwowa) zwichnął rękę przy jednym z pierwszych skoków i został odwieziony do szpitala.

Zespół wrocławski górował nad Poznaniem przedewszystkiem w biegach z których wygrał wszystkie z wyjątkiem 400 mtr. a następnie w skokach. Techniczne wyniki zawodów były następujące:

- 100 mtr.: Marona (W) 10,9, dysk: Bulst (W) 41,70, tyczka: Klemczak (P) 3,92; kula: Tilgner (P) 15,20, 400 mtr.: Biniakowski (P) 50,2 sek., oszczep: Steingross (W) 63,92, 800 mtr. Rueckner (W) 1,59 sek., skok w dal: Krueschill (W) 7,15, skok wzwyż: Heinssen przed Hauslerem (obydwaj Wrocław) po 180 cm, 5000 mtr.: Pawlak (W) 16 min. 11 sek., w sztafecie 4 razy 100 mtr. wygrał Wrocław 43,3 sek., sztafetę 4 razy 400 mtr. wygrał również Wrocław 3,28.

Nowy rekord świata Walasiewiczówny

Poznań, 22. 9. (PAT). Największą atrakcją meczu Wrocław — Poznań był start Walasiewiczówny, która podjęła próbę pobicia rekordów światowych na 80 i 300 metrów. Z dwóch prób udało się tylko jedna, mianowicie na 300 m. Walasiewiczówna ustanowiła nowy rekord świata wynikiem 39,4. Dotychczasowy rekord wynosił 41,6. Na 80 m. Walasiewiczówna uzyskała czas 12,2 sek., podczas gdy rekord światowy należący do niej wynosił 9,8 sek.

Śląsk polski zwycięża Śląsk niemiecki w meczu ciężko-atletycznym

Katowice, 22. 9. (PAT). W Chorzowie odbył się mecz ciężko-atletyczny obu Śląsków. Zwyciężył bezapelacyjnie Śląsk Polski, bijąc Niemców w zapasach 195 pkt., w podnoszeniu ciężarów 2.710 do 2.595 pkt. —

W zapasach sensacją była porażka mistrza polskiego Dworoka, który przegrał z mało znanym Niemcem. W podnoszeniu ciężarów Odrowąż w wadze ciężkiej podniósł 245 pkt., ustalając nowy rekord Polski.

Mistrzostwo wieloboju oficerskiego OK VIII zdobył ppor. Aleksiański z 59 pp. w Inowrocławiu

W dniach 20, 21 i 22 bm. odbył się w Toruniu wielobój oficerski o mistrzostwo O. K. VIII. Udział w zawodach wzięło 18-tu oficerów z całego O. K. W skład wieloboju wchodziło strzelanie, szermierka (szpada), pływanie, jazda konna i bieg na przełaj na 200 m. Organizacja zawodów spoczywała w rękach W. K. S. „Gryf“, a kierownictwo w rękach p. pułk. Matzenauera.

W wyniku przeprowadzonych konkurencji pierwsze miejsce i mistrzostwo Okręgu Korpusu VIII, zdobył ppor. Aleksiański z 59 p. p. w Inowrocławiu, drugie miejsce por.

Koprowski z C. W. K. Grudziądz, trzecie miejsce por. Branecki C. W. K. Grudziądz, czwarte ppor. Mężniski z 63 p. p. Toruń, piąte ppor. Wojciszewski z 65 p. p. w Grudziądzu.

Po ukończonych zawodach dowódca Okręgu Korpusu VIII p. gen. Thommée wręczył osobiste zwycięzcom nagrody; dla zwycięzcy ofiarowaną przez siebie, dla zdobywcę drugiego miejsca ofiarowaną przez W. K. S. „Gryf“ i dla trzeciego zawodnika nagrodę ofiarowaną przez firmę sportową „Start“ w Toruniu.

Mecz tenisowy Polska — Węgry

Katowice, 22. 9. (PAT). W trzecim dniu międzynarodowego meczu tenisowego Polska—Węgry rozegrano rewanżowe single. Po niespodziewanym zwycięstwie Tłoczyńskiego nad Grabowiczem spodziewano się, że Hebda zdobędzie zwycięski punkt dla Polski, bijąc Szigetfi'ego. Hebda jak zwykle nieobliczalny po przegraniu pierwszego seta wygrał stosunkowo łatwo drugi i trzeci, oddając jednak przeciwnikowi niemniej łatwo czwarty i piąty set a zarazem zwycięstwo całego spotkania. Gdyby lwowianin bardziej panował nad nerwami, Polska uzyskałaby zwycięstwo w meczu z Węgrami.

Tłoczyński sprawił miłą niespodziankę, bijąc Grabowicza 6:3, 6:4, 6:0. Tłoczyński grał o klasę lepiej niż pierwszego dnia i wyraźnie panował przez cały czas na korcie.

Spotkanie Hebda — Szigetfi rozpoczęło się od porażki Hebdy 1:6. W drugim i trzecim secie Hebda opanowując sytuację, gra o klasę lepiej od swego przeciwnika. Po ostatnich dwóch setach znowu się sytuacja zmieniła. Hebda po beznadziejnej grze przegrywa prawie bez oporu 1:6, 0:6. Cyfrowo spotkanie to brzmiało: 6:1, 3:6, 3:6, 6:1, 6:0 dla Węgry. W ogólnej klasyfikacji spotkanie wygrali Węgry 3:2.

Bieg maratoński o mistrzostwo Polski

Warszawa, 22. 9. (PAT). W niedzielę na Okęciu odbył się bieg maratoński o mistrzostwo Polski. Do biegu startowało 16 zawodników, ukończyło 9. Tytułu mistrzowskiego bronił lwowianin Garncaz.

Do półmetku prowadził pewnie Garncaz, który jednak później osłabł. Na mecie wpadł pierwszy Przybytko (Skra), zdobywając tytuł mistrza Polski. Czas zwycięzcy wynosi 2 godz. 51 min. 16 sek.

Trójbój lekkoatletyczny o mistrzostwo Polski

Lwów, 22. 9. (PAT). W niedzielę odbył się we Lwowie trójbój lekkoatletyczny o mistrzostwo Polski. Pierwsze miejsce i tytuł mistrzowski zdobyła Ładzińska Kwaśniewska wynikiem 206 pkt., ustanawiając nowy rekord Polski. Drugie miejsce zajęła Ba-

tukówna, 125 pkt., trzecie Rostocka (AZS. Warszawa). We wszystkich trzech konkurencjach pierwsze miejsce zajęła Kwaśniewska uzyskując wyniki: na 100 mtr. 13,4 sek., skok wzwyż 136 cm., oszczep 38,62 mtr.

Piłka nożna

WĘGRY — CZECHOSŁOWACJA 1:0.

W rozegranym wczoraj w Budapeszcie meczu piłkarskim o puchar środkowo-europejski Węgry zwyciężyły Czechosłowację 1:0.

SZWECJA NORWEGJA 2:0.

Międzypaństwowe spotkanie piłkarskie rozegrane wczoraj w Oslo między Szwecją a Norwegią, zakończyło się zwycięstwem Szwedów w stosunku 2:0.

RUCH — Ł. K. S. 5:0.

Katowice, 22. 9. (PAT). W Wielkich Hajdukach w meczu o mistrzostwo Ligi Ruch pokonał ŁKS 5:0 (2:0). Ruch grał słabo, lecz wygrał bez trudu z jeszcze słabszym przeciwnikiem. Słazacy byli przez cały czas panami sytuacji.

EKS. ani na moment nie był groźny. Trzecią bramkę dla zwycięzców zdobył Peterok, czwartą Gemza, a piątą wystrzelił ze starcia pomiędzy Karasiakiem i Peterkiem. U Łodzian fatalnie zawiodła pomoc. Z całej drużyny wyróżnić można Karasiaka, Millera i Fliegla. Widzów około 4.000. Sędziował słabo p. Gumplowicz.

WARSZAWIANKA — POLONJA 2:0.

Na boisku Warszawianki, wobec 4.000 widzów, rozegrany został w sobotę mecz o mistrzostwo Ligi pomiędzy odwiecznymi rywalkami Warszawianką i Polonią. Zwycięstwo odniosła Warszawianka w stosunku 2:0 (0:0). Sukces ten ratuje definitywnie Warszawiankę od groźby spadnięcia do klasy A, grzebiąc jednak Polonię.

Gra była nerwowa, a chwilami chaotyczna. W pierwszej połowie zadna z drużyn nie miała widocznej przewagi. Polonia w tym okresie zagrała nawet kilkakrotnie bramce Warszawianki, ale bez sukcesu cyfrowego.

Po zmianie pól, Warszawianka opanowała sytuację. Po pierwszym punkcie, zdobytym przez Stollenberga, przewaga jej wzrasta, ale Ałaszewski II w bramce Polonii interwenjował szczęśliwie, ratując drużynę od klęski. Wynik dnia ustalił Smoczek w 42-ej minucie.

U zwycięzców wyróżniła się cała pomoc, Ziemiański i Smoczek oraz Stollenberg w ataku. U pokonanych wyróżnić można jedynie obronę.

CZARNI — W. K. S. ŚMIGŁY 2:0.

Lwów, 22. 9. (PAT). W niedzielę rozegrany został we Lwowie pierwszy mecz półfinałowy o wejście do państwowej Ligi piłkarskiej w grupie wschodniej pomiędzy lwowską drużyną Czarni a wileńskim WKS Śmigłym. Mecz wygrała drużyna lwowska 2:0 (1:0). Czarni mimo wygranej grali dość słabo. Wilnianie natomiast zaprezentowali się niespodziewanie dobrze i przez cały czas meczu byli przeciwnikami równorzdnymi. Sędziował Heitner z Krakowa.

LEGJA — K. S. DĄB 2:1.

Poznań, 22. 9. (PAT). W Poznaniu odbył się oczekiwany z wielkim zainteresowaniem półfinałowy mecz piłkarski o wejście do Ligi pomiędzy K. S. Dąb a Legją poznańską. Zasluzone zwycięstwo 2:1 (1:0) odniosła drużyna gospodarzy.

GARBARNIA — CRACOVIA 1:0.

Kraków, 22. 9. (PAT). W Krakowie odbył się mecz ligowy Garbarnia — Cracovia, zakończony zwycięstwem Garbarni 1:0 (1:0).

LEGJA — WARTA 4:2.

Warszawa, 22. 9. (PAT). Na stadionie Wojska Polskiego w obecności 3000 widzów rozegrany został mecz o mistrzostwo Ligi pomiędzy Legją a Wartą poznańską. Zwyciężyła Legja w stosunku 4:2 (2:2).

W pierwszej połowie gra była ładna i ciekawa, po przerwie natomiast gra zmieniła się stopniowo w beznadziejną kopanie. Sędzia niestety zbyt mało reagował na brutalną grę obu drużyn. Prowadzenie zdobył dla Legji Wypijewski już w czwartej minucie. W kilka minut później Łysakowski, podwyższył wynik do 2:0 dla Legji. Znosił się na wysokie zwycięstwo gospodarzy. Warta jednak w 15 minucie uzyskuje pierwszy punkt przez Lisa.

Stopniowo przewaga Warty wzrasta i owocem tej przewagi jest druga bramka zdobyta przez Słowlaka. Po zmianie pól Rajdek przebił się przez obronę Poznańczyków i strzelił trzeci punkt dla Legji. Warta się załamuje i dając za wszelką cenę do wyrównania, gra coraz ostrzej. Legja nie pozostaje dłużna i w rezultacie kilku graczy odniosło kontuzje. Wynik dnia ustalił Nawrot. U Poznańczyków najlepszą była trójka ataku i Fontowicz. Zawody prowadził p. Rettig z Łodzi.

O. M. P. — FABRYKA WODOMIERZY I GAZOMIERZY 3:2 (0:0) W TORUNIU.

Wczoraj w niedzielę odbyło się spotkanie piłkarskie między O. M. P. a drużyną Fabryki Wodomierzy i Gazomierzy, zakończone zasłużonym zwycięstwem OMP 3:2. Gra obfitowała w ciekawe momenty i prowadzona była z lekką przewagą O. M. P. pomimo, że drużyna ta wystąpiła w osłabionym składzie.

Na ziemiach Pomorza

Dwudziestoletni student morduje tasakiem 14-letnią służącą

Krwawa tragedia w domu ZUPU w Gdyni

Od dwóch dni cała Gdynia żyje pod wrażeniem niesamowitej zbrodni, która rozegrała się w domu ZUPU przy ulicy Władysława IV, a której ofiarą padła 14-letnia służąca urzędniczej firmy „Pol-skarob“ p. Frostówny, — **Monika Koczyńska**.

P. Frostówna zajmuje małe 2-pokojowe mieszkanie z kuchnią. Jeden pokój odnajmuje od niej pewien kupiec gdynski.

TRAGICZNA WIZYTA.

Onegdaj w godzinach rannych, kiedy w mieszkaniu znajdowała się jedynie służąca Monika Koczyńska, rozległ się dzwonek. Dziewczyna otworzyła drzwi i do pokoju wszedł często odwiedzający mieszkanie panny Frostówny, młody student, brat jej koleżanki, **Stefan Buliński**. Buliński odwiedzał często zarówno p. Frostównę, jak i jej lokatora, od którego otrzymywał podobno nawet wsparcia pieniężne.

W zjawieniu się Bulińskiego, który ostatnimi czasy często przychodził do swych znajomych, nie było nic nadzwyczajnego, to też dziewczyna wpuściwszy go do mieszkania, w dalszym ciągu spokojnie sprzątała pokój, nie zwracając uwagi na zdenerwowanie gościa.

TASAK I BUTELKA Z PIASKIEM NARZĘDZIAMI MORDERSTWA

W pewnej chwili student wyciągnął z kieszeni butelkę od piwa napelnioną piaskiem i zbliżywszy się do nieprzeczuającej nic złego dziewczyny, błyskawicznym ruchem z całej siły uderzył ją po głowie.

Koczyńska zalana krwią upadła na podłogę, lecz pomimo strasznego ciosu nie straciła przytomności i poderwawszy się, chciała wybiec z pokoju. Rozwścieczony student uderzył ją ponownie butelką, a widząc prawdopodobnie, że uderzenia butelką nie są skuteczne, chwycił przyniesiony ze sobą duży nóż rzeźniczy i począł zadawać jej ciosy nożem.

ROZPACZLIWA WALKA

Zbroczona krwią, pokłuta i porębana dziewczyna, nadludzkim jakimś wysiłkiem pobiegła do pokoju sublokatora, gdzie zamknęła się na klucz i słabnym głosem wołała pomocy.

Buliński usiłował widocznie wyła-

mać drzwi, lecz przestraszony krzykami dziewczyny, prędko zniknął z mieszkania.

Tymczasem jęki porębanej służącej zaalarmowały cały dom. Do mieszkania zbiegli się sąsiedzi.

Pokoje i kuchnia przedstawiały straszne widowisko. Na ścianach, na podłodze, na meblach widniały krwawe

plamy, dające obraz rozpaczliwej walki jaką stoczyć musiała nieszczęsna dziewczyna.

OCALONE ŻYCIE

Leżącą na podłodze ofiarę bestjal-skiego napadu, przewieziono do szpitala SS. Miłosierdzia, gdzie cudem wprost ocalała dziewczyna po kilkugodzinnych

Cmentarz z przed 4000 lat

odnaleziono w pow. mogileńskim

Nauce prehistorycznej przybył nowy cenny materiał w postaci przypadkowego odkrycia dwu grobów szkieletowych z młodszej epoki kamiennej (neolitu) w Sędowie pow. Mogileńsko.

Zawiadomiona przez miejscowego kierownika szkoły Wład. Szperlińskiego Ekspedycja Wykopalskowska Uniwersytetu Poznańskiego w Biskupinie wydelegowała p. mgr. Fitzkego, który stwierdził, że znalezione groby pochodzą z epoki Neolitu sięgającej od 4.000 do 2.000 lat przed Chrystusem.

Naczynia znalezione należą do kultury ceramiki wstęgowej kłutej. — Kultura ta, jako najstarsza kultura rolnicza w Europie pojawiła się poraz pierwszy w kra-

jach naddunajskich, skąd przez Bramę Morawską dostała się na terytorium dzisiejszej Polski, osiedlając się na urodzajnych przestrzeniach krakowsko-sandomierskich. U schyłku neolitu przesuwa się dolina Wisły ku północy, osiedlając się na urodzajnych glebach Kujaw.

Jest to kultura osiadła, rolnicza, znająca hodowlę bydła i uprawę roli. Swych umarłych grzebie w pozycji skurczowej, obdarowując ich w ozdoby, naczynia i narzędzia codziennego użytku (siekiery, noże kościane i krzemienne, naczynia gliniane, groty itd.). Ludność tej kultury mieszkała w ziemiankach, zgrupowanych po kilka lub kilkanaście, tworzących małe osiedla.

25 bm. ostatni dzień

w którym listowi przyjmują przedpłatę na IV. kwartał wzgl. miesiąc październik.

Cały świat wprowadził nową formę aparatów radiowych

Wielką rewelacją techniczną wystaw radiowych zagranicą był nowy kształt radioaparatów

Prace laboratoryjne wielkich fabryk radiowych wykazały, że doskonałość tonu nie zależy wyłącznie od jakości aparatu i głośnika, ale też od akustyczności skrzynki. To też większość aparatów wystawionych przez wielkie fabryki posiadała wydłużoną linję skrzynki. Wydłużona linja aparatu przez umieszczenie głośnika z boku podytowana była nie tylko względami estetycznymi i chęcią przystosowania skrzynki radiowej do nowoczesnych wnętrz mieszkań, lecz przede wszystkim korzyściami w znacznym ulepszeniu tonu. Ustalając nową linję aparatu otrzymano większą płaszczyznę dla

głośnika, a temsamem i lepszy rezonans. Dlatego też większość fabryk zagranicznych zastosowały te nowe udoskonalenia i należy przypuszczać, że wkrótce wogóle znikną dotychczasowe formy skrzynek radiowych. Wprowadzony ostatnio na rynek słynny już dziś odbiornik Ambassador-Telefunken posiada między całym szeregiem nowych udoskonalen również i nową wydłużoną linję aparatu z głośnikiem z boku. W ten sposób uzyskano jednocześnie 2 nowe efekty — wspaniałą akustykę i estetyczny współczesny wygląd skrzynki.

troskliwych zabiegach lekarzy i pielęgniarek odzyskała przytomność.

Na głowie i całym ciele stwierdzono kilkanaście głębokich niebezpiecznych ran ciętych i tłuczonych. To też niezrozumiałem wydaje się, w jaki sposób nieszczęśliwa dziewczyna uniknęła śmierci.

ŚLEDZTWO TRZYMANE JEST W TAJEMNICY

Po chwili do mieszkania, w którym rozegrała się straszna tragedia, przybyły władze sądowno-śledcze.

Przebieg dochodzeń trzymany jest w ścisłej tajemnicy. Dotychczas ani władze sądowe, ani policja nie podały szczegółów w tej sprawie i nie wyraziły żadnego przypuszczenia co do motywów zbrodni. **Wszczęto jedynie pościg za zwyrodnialcem.**

Smutny bohater krwawej tragedji w domu ZUPU **Stefan Buliński był dobrze znany w kołach gdynskiej młodzieży.** W ub. roku ukończył on kursy maturalne w Gdyni i podobno zapisał się na **Wyższą Szkołę Nauk Politycznych w Warszawie.**

Jest to szczupły wysoki blondyn z jasnymi lokami, o pociągłej łagodnej twarzy. Jego wygląd zewnętrzny niczem nie zdradzał krwawych drzemających w nim instynktów.

CO KIEROWAŁO ZBRODNIARZEM?

Czy straszny krok zbrodniarza spowodowany został chęcią ograbienia zamężnego sublokatora panny Frostówny, czy też poprostu był wywołany zwyrodnieniem, wykaże niewątpliwie śledztwo.

Tymczasem jednak, jak już zaznaczyliśmy, prowadzące dochodzenia czynniki, skrzętnie ukrywają wszystkie szczegóły zbrodni.

W mieście krążą najbardziej fantastyczne wersje, którym kres położy dopiero oficjalny komunikat władz bezpieczeństwa.

Należy się spodziewać, że młody zbrodniarz, ukrywający się przed ręką sprawiedliwości, zostanie w najbliższych chwilach ujęty i postawiony przed Sądem za swój krwawy nieludzki czyn.

Stan Koczyńskiej jest bardzo ciężki, lekarze jednak nie stracili jeszcze nadziei utrzymania jej przy życiu.

Większy transport melasy odszedł do Ameryki

W piątek opuścił Gdynię motorowiec niemiecki „Skagerrack“ z ładunkiem — 5.846 ton melasy, przeznaczonej dla Nowego Jorku. Eksporterem melasy jest firma „Polski Melasa“, posiadająca w Gdyni własne dwa zbiorniki i urządzenia przeładunkowe.

Szopen na Kujawach

Służewo, we wrześniu.

Osada Służewo graniczy o miedzę z Pomorzem. Jest ona położona na wyniosłym wzgórzu, pomiędzy Toruniem a Włocławkiem. Właściwie typ tej osady nie różni się prawie niczem od miasteczek pomorskich; ten sam styl, charakter, układ uliczek i kościół wiekowy, zbudowany przez krzyżaków.

Służewo było pierwotnie miasteczkiem, ale za jakiegoś tam przewinienia zabroniono mu rządzić się podług przepisów miejskich i nadano tytuł osady. Właściwy jednak charakter typowego miasteczka pozostał na zawsze. W każdym domu mieszczą się warsztaty szewskie, przy których zatrudnieni są nie tylko mężczyźni, ale i kobiety, dziewczęta i dzieci. Obuwie służewskie rozchodzi się na wszystkie jarmarki okolicznych miast Pomorza, Wielkopolski i województwa warszawskiego.

Jedyną osobliwością, jaką Służewo może się pochlubić, jest starożytny zamek, ponad 400 lat liczący, położony tuż przy szosie głównej, wiodącej przez środek osady. Zamek ten jest otoczony murem, który zwłaszcza od strony wschodniej jest bardzo ciekawie zbudowany; oto składa się on z pewnego rodzaju kawałków, połączonych sąsiednimi drzewami, wrastającymi niby jakiejś wielkie pale co kilkadziesiąt kroków. Zaraz za murem ciągnie się park, mocno zaniedbany i zarośnięty, poprzerzynany

alejami. Od strony zachodniej grunt parku opada nagle ku dołowi, w którym na tle uroczego krajobrazu lśni pięknie zarośnięty staw. Widać stąd zamek służewski o wyniosłych wieżach, królujący na całej okolicy sędziwą patną czerniałych baszt i uszkodzonych murów. Okalają go liczne drzewa; wśród nich dumnie szleszczą liście dębów, liczących setki lat.

Tu urodziła się jedna z najciekawszych postaci XIX wieku, **Maryla Wodzińska**, do której palali miłością trzej genialni ludzie świata: **Fryderyk Szopen, Juliusz Słowacki** i książę **Ludwik Napoleon**, późniejszy **cesarz Francuzów**.

W zamku tym, należącym do magnackiej rodziny Wodzińskich, bywał Fryderyk Szopen, kilkakrotnie zapraszany przez swych przyjaciół, młodych Wodzińskich: **Feliksa, Antoniego** i **Kazimierza**, braci młodziutkiej naówczas **Maryli Wodzińskiej**.

Pierwszy raz zetknął się Szopen z **Marylą Wodzińską** w Warszawie. **Maryla** była wówczas jeszcze prawie dzieckiem, zarówno jak jej późniejszy mistrz **Fryderyk**. Oboje młodzi podobali się sobie od pierwszego wejrzenia, zwłaszcza, że **Maryla**, wychowana niezwykle starannie w atmosferze wielkopańskiej, posiadała dużo wdzięku wrodzonego i dystynkcji, a więc zalet, które mogły podobać się takiemu chłopcu, jakim był **Fryderyk**. **Maryla Wodzińska** nie była wprawdzie piękną, jednak oryginalną, cera włoski, krucz włosy i przesłona jak węgle oczy, przy wyjątkowych chwilach duchowych, składały się na to, że

budziła powszechnie zainteresowanie; z biegiem lat zapalały do niej serca największych w dziejach ludzkości mistrzów: tonu, pieśni i miecza...

Tu, w Służewie, dokąd zapraszali Szopena rodzice **Maryli** w czasie wakacji, zrodziła się w sercach młodych prawdziwa miłość; po kilku latach stała się ona przyczyną wielu cierpień młodego mistrza, jakkolwiek niewątpliwie wpływ na jego twórczość wywarła.

Szopen spędzał w Służewie po kilka tygodni, otoczony sielską poezją pól i wspaniałego parku, oddychając atmosferą wielkopańskiej rezydencji. Razem z **Maryłą** biegali po ogrodzie pełnym drzew i kwiatów, razem jeździli na spacer, razem byli w starożytnym kościele i razem poświęcali czas muzyce. Były to najpiękniejsze chwile w krótkim życiu Szopena. Nie zapominał o nich do ostatniego dnia swego życia.

Na pewien czas uczucie Szopena skierowało się ku pannie **Konstancji Gładkowskiej**, by po jej zamażpójściu, znów powrócił do **Wodzińskiej**. Wówczas zapragnął się ożenić z **Maryłą** i w **Marjenbadzie** oświadczył się o jej rękę. Został przyjęty. W tym mniej więcej czasie, podczas pobytu **Maryli** w **Genewie**, starał się o nią **Juliusz Słowacki** i zabiegał o jej względy młody książę **Ludwik Napoleon**. **Zwłaszcza Słowacki** był w niej namiętnie zakochany i nienaprawdę wyrażał się o swym ideale, że posiadała „mnóstwo talentów“.

Nie było w tem żadnej przesady; **Ma-**

ryla **Wodzińska** wyrosła na pannę niepospolitą. Otrzymała nadzwyczajne staranne wychowanie, prześlizgnęła na fortepianie, komponowała, a niemniej talentu, niż do muzyki, posiadała do rysunków i malarstwa, celując zarówno w malowaniu pejzażów, jak w rysowaniu doskonałych portretów.

Od chwili swych oświadczeń w **Marjenbadzie**, Szopen nie był już nigdy w Służewie. Po rozstaniu częste listy ze Służewą osładzały mu troski życia. Jednak idylla ta skończyła się zbyt szybko; ojciec **Maryli** nie chciał słuchać o zięciu „grajku“ i pod jego wpływem nastąpiło zerwanie.

I tak skończyła się wielka miłość, która na twórczość artysty wywarła dominujący wpływ.

Dziś Służewo jest zapomniane, a nieliczne pamiętki po nieśmiertelnym kompozytorze giną powoli. Jeszcze doniedawna była tu ławeczka kamienna, na której śladowali Szopen z **Maryłą**. Obecnie niewiadomo, gdzie się podziała. Zresztą nikt się nie troszczy o zachowanie pamiętek po mistrzu, nikt nie wyszukuje Służewo dla celów propagandowych. Ślawi się raczej **Majorce**...

A przecież w Służewie serce Szopena rozbudziło się po raz pierwszy do przyszłych wielkich czynów. Tu, w komnatach staropolskiego zamku, w zarośniętym ogrodzie, wśród szumiących drzew dojrzewała siła ekspansji jego ducha, jako pożywka dla przyszłych nieśmiertelnych utworów.

Tadeusz Gierut.

Gdynia i całe Pomorze z żalem żegna opuszczającego Polskę ministra Cadere

Przed tygodniem złożył na Zamku warszawskim swe listy odwołujące a w dniach najbliższych opuszcza już Polskę Minister pełnomocny i poseł nadzwyczajny królestwa Rumunii w Warszawie profesor Victor Cadere. Całe społeczeństwo ze szczerym żalem żegna popularnego posła rumuńskiego, wypróbowanego przyjaciela Polski, człowieka, którego energia, takt i zrozumienie polityczne w chwili obecnej byłyby specjalnie pożądane na opuszczonej przez niego placówce warszawskiej.

Minister Cadere łączył w sobie takt i umiejętność zjednywania środowiska, w którym przebywał, cechujące wytrawnego dyplomata z prostotą żołnierza i głębokiem podejściem do życia, zdradzającym w nim człowieka myśli i nauki. Istotnie bowiem przed zajęciem tak wybitnego stanowiska w szeregach dyplomacji rumuńskiej minister Cadere przez długi czas nosił toż profesorską Uniwersytetu Bukareszteńskiego, na którą zamienił swój mundur podpułkownika Strzelców, ozdobiony niejednym odznaczeniem bojowym.

W czasie swego trzyletniego pobytu na odpowiedzialnej placówce warszawskiej minister Cadere dał wiele dowodów gorącej i szczerzej sympatii dla narodu polskiego, w którego zyciu brał czynny i energiczny udział, objawiającej się nie tylko w jego pracach jako przedstawiciela Rumunii, ale również na stanowisku prezesa F. I. D. A. C. w organizacjach byłych wojskowych, gdzie blisko współpracował z generałem dr. Góreckim.

To też pożegnania opuszczającego Warszawę posła Cadere i serdeczne manifestacje zgótowane mu z tego powodu przez całe społeczeństwo odbiegły daleko poza ramy zwykłych oficjalnych pożegnań członków korpusu dyplomatycznego.

W opuszczającym Polskę i udającym się na nową placówkę do Rio de Janeiro profesorze Cadere traci gorącego entuzjastę również Gdyni, a szczerzego miłośnika — Pomorza.

Ze wszystkich dyplomatów zagranicznych, akredytowanych w Warszawie Minister Cadere okazywał największe i najszczerze zainteresowanie sprawami Gdyni, jej rozwoju i jej życia gospodarczego na morzu, a także naszej nadbałtyckiej dzielnicy — Pomorza.

Kilka razy do roku przybywał on do Gdyni pozostając tu przez kilka dni, spędzanych na konferencjach z przedstawicielami sfery gospodarczych portu.

To zainteresowanie zagadnieniami morskimi Polski i żywy udział w pracy nad krystalizowaniem Gdyni w międzynarodowy ośrodek ekonomiczny wyraziły się również ze strony profesora Cadere przyjęciem zaszczytnej godności rektora honorowego Kolegium Międzynarodowych Wykładów im. Józefa Piłsudskiego, założonego w Gdyni, jako zaczątek przyszłej uczelni wyższego typu, a gromadzącego co roku przedstawicieli kilkunastu narodów, zarówno z pośród grona profesorów jak i słuchaczy kursów. Osobistemu zainteresowaniu ministra Cadere Gdynia zawdzięczać należy nacisk położony przez rząd rumuński na sprawę tranzytu rumuńskiego przez porty polskie.

Kontakt gospodarczy, będący najmocniejszym więzłem w stosunkach między dwoma krajami, znajdował w osobie energicznego posła zawsze głębokie zrozumienie, któremu niejednokrotnie dał on wyraz w pracach nad jego pogłębieniem przez pośrednictwo izb handlowych polsko - rumuńskich, mających swój oddział również w Gdyni a następnie przez utworzenie Konsulatu Honorowego na Pomorzu z siedzibą w Gdyni i przez powierzenie go Dyrektorowi Rady Interesantów Portu dr. Kasprzycowi.

Był to jeden z etapów energicznej jego akcji, prowadzonej wśród decydujących sfer Bukaresztu, a zmierzającej do utworzenia z Gdyni głównego punktu oparcia wielkiej magistrali lądowo - morskiej, prowadzącej z krajów skandynawskich poprzez Rumunię do Krajów Bliskiego Wschodu.

Nie tylko na polu gospodarczym znajdowały Gdynia i ziemia Pomorska zrozumienie ze strony rumuńskiego dyplomaty.

Udział stu młodych Rumunów z organizacji przysposobienia wojskowego, pokrewnej naszemu „Strzelcowi”, w tegorocznych obozach Związku Strzeleckiego w Rozewiu nad morzem zawdzięczać należy również pracy nad zbliżeniem polsko - rumuńskim ministra Cadere.

W czasie swego ostatniego pożegnania

pobytu w Gdyni minister Cadere odwiedził właśnie obóz w Rozewiu, gdzie przebywała wówczas młodzież rumuńska.

W ogólnych wyrazach szczerzej sympatii, z jaką ustępującego z swojej placówki ministra Cadere żegna społeczeństwo polskie bierze również udział, tak Gdynia, jak i całe Pomorze, którym wybitny przedstawiciel Rumunii okazał tyle zainteresowania i dał tyle dowodów swej pełnej zrozumienia życzliwości.

Oficerowie rezerwy z Pomorza odbędą w listopadzie pielgrzymkę do Krakowa

Ze zjazdu delegatów okręgu pomorskiego Zw. Oficerów Rezerwy

Wczoraj odbył się w Toruniu zjazd delegatów kół okręgu pomorskiego Związku Oficerów Rezerwy. Obrady zjazdu, którym przewodniczył adwokat Zygmunt Siłoda z Bydgoszczy, rozpoczęły się o godz. 10 w sali książęcej Dworu Artusa i trwały z przerwą obiadową do godz. 16,30.

Na wstępie obrad wręczono przedstawicielom kół Z. O. R. w Wejherowie puchar wędrowny, ufundowany przez zarząd okręgu pomorskiego Z. O. R. za najlepsze zespołowe wyniki w strzelaniu okręgowym. Trzeba tu zaznaczyć, że mistrzowski zespół strzelecki kół Z. O. R. w Wejherowie jest równocześnie najlepszym zespołem strzeleckim Z. O. R. w Polsce.

Z kolei przystąpiono do omówienia aktualnych spraw Związku. Przedyskutowano więc obszernie tegoroczną działalność zarządu organizacji, wysłuchano sprawozdania delegatów kół, omówiono zamierzenia organizacji na najbliższą przyszłość, oraz wysłuchano obszernego przemówienia specjalnie na zjazd przybyłego przedstawiciela zarządu głównego Z. O. R. p. Grzybowski z Warszawy, który m. in. scharakteryzował obecną działalność Z. O. R. w Polsce.

Najważniejszym punktem obrad były

Dzień wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego w Brodnicy zaszczylił swą obecnością p. Wojewoda Kirtiklis

W niedzielę obchodzono w Brodnicy doroczny „dzień wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego”. W uroczystościach, które zaszczylił swą obecnością p. Wojewoda Pomorski Stefan Kirtiklis, w towarzystwie naczelnika wydziału wojskowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego p. Grzanki, wzięły udział wszystkie organizacje PW i WF rejonu brodnickiego, w którego skład, poza pow. brodnickim, wchodzi powiaty lubawski i rypiński.

Uroczystość rozpoczęła się na rynku brodnickim o godz. 9,30 przeglądem oddziałów PW i WF, którego dokonał p. Wojewoda Kirtiklis w towarzystwie komendanta garnizonu brodnickiego i dowódcy 67 p. p. pułk. Mysłowskiego, oraz w otoczeniu starostów wszystkich trzech powiatów i przedstawicieli władz organizacji WF i PW. Bezpośrednio po przeglądzie oddziałów na rynku została odprawiona Msza św. polowa.

Po nabożeństwie p. Wojewoda w towarzystwie p. pułk. Mysłowskiego, jako przedstawiciela władz wojskowych, odebrał defiladę wszystkich przybyłych do Brodnicy oddziałów WF i PW i organizacji społecznych. Przed przedstawicielami władz i bardzo licznie zgromadzoną publicznością prze-

Uruchomienie biblioteki K. P. W. Stokilkadziesiąt kompletów ruchomych bibliotek oddano do użytku kolejarzy pomorskich

W niedzielę, 22 bm. odbyła się w Toruniu na dworcu Toruń-Przedmieście uroczystość uruchomienia biblioteki okręgowej Kolejowego Przeposobienia Wojskowego. Nie „otwarcia” — a „uruchomienia”, — gdyż całość obejmująca 14.000 tomów składa się z stokilkadziesiąt bibliotek ruchomych, umieszczonych w solidnych skrzynkach, walizkowego formatu.

Na uroczystości przybyli m. in. pp. komendant garnizonu pułk. Matzenauer, starosta mgr. Skórewicz, komendant wojew. P. P. podinsp. Nowodworski, podinspektor szkolny Wyrwiński, dyr. Książnicy im. Kopernika p. Mocarowski i delegat Zarządu Głównego K. P. W. Maślankowski.

Gdy przebrzmiały dźwięki pieśni „Gaude mater” wykonanej przez chór KPW, prezes okręgowy KPW p. inż. Götter-Girtler powi-

Pierwszy okręgowy zjazd delegatów Poczтового PW. obradował wczoraj w Bydgoszczy

W dniu wczorajszym obradował w Bydgoszczy pierwszy okręgowy zjazd delegatów Poczтового Przeposobienia Wojskowego, który zgromadził zgórą 40 przedstawicieli ośrodków PPW z całego Pomorza.

Obrady zjazdowe poprzedziło solenne nabożeństwo w kościele Klarysek. O godz. 10,30 delegaci zbrali się w świetlicy PPW Bydgoszcz I mieszczącej się w gmachu głównej poczty, gdzie nastąpiło otwarcie obrad. Zebranie zgaślił prezes zarządu okręgowego

P. P. W. plk. Ertel, witając w krótkim przemówieniu okolicznościowym dyr. I. K. P. Lesieckiego, przedstawiciela kierownika Okr. Urz. W. F. i P. W. komendanta obwodowego PW kpt. dr. Dobrzańskiego i delegatów.

Z kolei przystąpiono do wyboru prezydium. Na przewodniczącego zebrania powołano nac. wydz. komandora Czachowicza, na wiceprzewodniczącego por. Boryzka, na sekretarzy Wiśniewskiego z Tczewa i Baszkowskiego z Gdyni, na asesorów nac. U. P. w Grudziądzu Grabowskiego, Sachońskiego z Torunia i delegatów Dyrekcji Poczty radcę Wojciechowskiego, oraz Izby Kontroli Rachunkowej nac. Łobodę.

Przed przystąpieniem do właściwych obrad nastąpiły przemówienia powitalne, które wygłosili prezes zarządu okręgowego Zw. Urzędników Poczty i Telegrafów Burda, prezes zarządu okr. Zw. Niższych Pracowników P. i T. Buzalski, oraz przedstawiciel Dyrekcji radca Wojciechowski.

Po odczytaniu i przyjęciu porządku obrad, oraz zgłoszeniu szeregu wniosków na walny zjazd delegatów — dokonano wyboru komisji, w których toczyły się szczegółowe debaty nad zgłoszonymi wnioskami.

W dalszym ciągu obrad nastąpiły sprawozdania z całorocznej działalności Zarządu okręgowego P. P. W., ilustrujące całokształt pracy, oraz osiągnięte wyniki wysiłków zarządu okręgowego. Relacje kolejno składali: prezes okr. plk. Ertel — ogólne, sekretarz Dziański — szczegółowe z działalności sekretariatu, Tomaszewski — jako referent kulturalno-oświatowy, Sokołowski — jako referent wyszkoleniowy, Mazur — jako ref. gospodarczo-finansowy, Miszkuro — jako ref. wychowania fizycznego, Erdmann — jako ref. wyszkolenia strzeleckiego, oraz Tomaszewska — jako kierowniczka referatu dla spraw kobiecych.

Wyczerpujące sprawozdania przyjęli zgromadzeni delegaci do wiadomości z aplauzem. Na zakończenie sprawozdań z poszczególnych działów pracy zarządu okręgowego zabrał głos przewodniczący komisji rewizyjnej Żukowski, stwierdzając, iż zarząd, a w szczególności zaś skarbnik należycie pełnili swoje funkcje.

Po tej części obrad delegaci udali się do świetlicy P. P. W. przy Dyrekcji, gdzie odbył się wspólny obiad. O godz. 15 delegaci zwiedzali nową przystań i zabudowania ośrodka wodnego Poczтового PW, oraz miasto.

O godz. 15 rozpoczęły się pod przewodnictwem por. Boryzki obrady południowe, w czasie których odbyła się dyskusja nad sprawozdaniami zarządu oraz dokonano wyboru delegatów na walny zjazd i uchwalono szereg wniosków. Wnioski te wybrani delegaci przelożą na plenum obrad walnego zjazdu w Warszawie.

Sprawozdanie z tej części obrad, oraz treść sprawozdań omawiających zeszloroczną pracę w poszczególnych działach okręgu — zamieścimy w jutrzejszym numerze naszego pisma.

Motocykle w Polsce 886 motocykli na Pomorzu

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, w całej Polsce zarejestrowanych jest 8.777 motocykli, z tego w Warszawie 1.428, w województwie śląskim 1.327, w poznańskim 1.323, w łódzkim 681, w krakowskim 619, w lwowskim 549, w warszawskim 471, w kieleckim 362, w pomorskim 886, w białostockim 247, w wileńskim 207, w lubelskim 187, w stanisławowskim 128, w wołyńskim 135, w nowogródzkim 88, w tarnopolskim 83, oraz w województwie poleskim 55 motocykli.

Jak dowiedzieliśmy się ze słów delegata Zarządu Głównego KPW p. Maślankowskiego, okręg pomorski jest pierwszym, który taką ruchomą bibliotekę stworzył.

Bliższych, bardzo ciekawych szczegółów o skompletowaniu bibliotek, o sposobie katalogowania, o wymianie i uzupełnianiu bibliotek udzielił zebrany p. instruktor Myjak, poczem nastąpiło przekazanie bibliotek przedstawicielom poszczególnych ośrodków KPW, którzy przybyli do Torunia. Ruchoma biblioteka została uruchomiona.

Nie wątpimy, że spełni nadzieje, jakie w dziele swem pokładają ci, którzy je stworzyli.

Dzień w Toruniu

Poniedz.
23
września

KALENDARZYK RZYM.-KAT.
Poniedziałek: Tekli — Wtorek: NMP. od wyk. niew.

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY w dniu 23 września br.

Początkowo dość pogodnie, potem przejściowy wzrost zachmurzenia aż do deszczów głównie w dzielnicach zachodnich. Umiarkowane chwilałami porzywiste wiatry południowe i południowo-zachodnie.

DYŻUR APTEK

Dziś i jutro dyżuruje w śródmieściu Apteka pod Oriem, Rynek Staromiejski; na Bydgoskiem Przedmieściu Apteka św. Anny, ul. Mickiewicza 98 (od godz. 22 do rana); na Mokrem: Apteka pod Łabeziem, ul. Kościuszki (od godz. 22 do rana).

TEATR ZIEMI POMORSKIEJ

— Dziś — nieczynny.
— Jutro — nieczynny.

REPERTUAR KIN

MARS: „Siostra Marta jest szpiegiem”.
LIRA: „Ucieczka” (premiera).
ARJA: „Uwielbiana” i „Czerwona dama” (premiera).

ZEBRANIA

— Dziś o godz. 17 w auli państwowego gimnazjum żenckiego przy ul. Sienkiewicza — zebranie Opieki Rodzicielskiej tegoż gimnazjum.

— Dziś o godz. 19 w lokalu p. Marasińskiego przy Szkole Chelmińskiej 28-30 — zebranie Informacyjne powiatowego koła Związku Inwalidów Wojennych.

— Jutro o godz. 20 w lokalu własnym przy ulicy Żeglarskiej miesięczne zebranie Korporacji Kupców Chreńdzkiej.

Informator dla przyjezdnych w Toruniu

Polecamy restauracje i kawiarnie

Dwór Artusa, tel. 19-82. Restauracja o najwykwintniejszej kuchni na Pomorzu pod kierownictwem znakomitych kuchmistrzów wyjątkowo w miejscu i do domu znakomite potrawy na wesela, rauty, przyjęcia. Smaczne i obfite obiady i kolacje. Sale pięknie odrestaurowane na zebrania, bale i zjazdy. W obiad matine, wieczorem dancing towarzyski. Ceny przystępne.

Restauracja „Do Gracjana”, ul. Szczytna róg Szerokiej, tel. 19-96. Poleca zdrowe domowe śniadania, obiady, kolacje znane ze swej dobroci. Fachowo pielęgnowane piwa, skora i rzetelna obsługa. ceny niskie. Nowocześnie urządzone lokale.

„Esplanada”, telefon 1322. Najwykwintniejszy lokal w mieście, kawiarnia, restauracja, jedyny bezkonkurencyjny ciemny ogród: wydaje śniadania, obiady, kolacje na czystym maśle w domu i poza domem. Przyjmuje zamówienia na najwykwintniejsze potrawy po niskich cenach. Koncert codziennie od godziny 20-tej. W niedziele i święta koncert w ogrodzie od godziny 17. Lokal czynny codziennie od rana.

„Satyr”, Restauracja i Bar, Łazienna 13, telefon 1938. Obiady, kolacje, jak również barowe porcje, pierwszorzędnej jakości — ceny niskie. Wieczorem dancing. Lokal odrestaurowany.

„Pod Oriem”, Mostowa 17, tel. 2046. Restauracja — Dancing. Smaczne i obfite obiady i kolacje. Lokal nowo, wykwintnie i pięknie odrestaurowany. Wieczorem dancing towarzyski i występy artystyczne. Lokal otwarty do godz. 5 rano. Ceny przystępne, ostatnio bardzo zniżone. W niedziele i święta od godz. 5 — 7 dancing z pełnym programem.

Najlepsza okazja kupna

B. Hozalowski, ul. Mostowa 28, tel. 1174 — Najlepsza i najtańsza herbata — Nasiona — Cebulki kwiatowe.

Schwenkgrub-Radjo, Łazienna 17, tel. 1665. Radjoodbiorniki, głośniki nowoczesnych typów, oszczędnościowe żarówki po rewalacyjnych cenach. Przyjmuje asygnaty.

Najstarszy i pierwszy Polski Zakład Optyczny, Franciszek Seidler, Toruń, Optyk i bandażysta, obok poczty, Staromiejski Rynek 16. Telefon 1574. Dostawa dla kas chorych klinik ocznych i dla wojska.

Losy Loterii Państwowej nabywa każdy w najstarszej i największej kolekturze Pomorza **Pawła Billerta, Toruń, Szeroka 26 i Nowomiejski Rynek**, gdyż w tej kolekturze, która istnieje od roku 1919, stale najwięcej wygranych pada.

Z URZĘDU STANU CYWILNEGO.

W dniu 20 września w Urzędzie Stanu Cywilnego w Toruniu zgłoszono następujące:

Urodzenia: cieśla Franciszek Sube, córka; handlowiec Julian Balcer, córka; brukarz Paweł Bednarski, syn; malarz majster wojskowy Józef Cieszyński, syn.

Śluby: żeglarz Jan Gabski z Klarą Jochem i biuralista Władysław Kasprowski z Joanną Gazdą. Zgonów nie zanotowano.

NABRZEŻE

W ciągu dnia 20 września na brzeg toruński wydłabano: 10 wagonów cukru, 1 męki, 1 rzepaku, 1 zboża i 1 drzewa. Naladunku nie było.

KINO ARJA

początek 6.00 i 8.50
UWAGA: Niniejszy progr. w sobotę i niedz. granic nie będzie.

Dziś w poniedziałek i dni następnego znakomity podwójny program

Wielki sukces Toruńskiego Klubu Szachistów na turnieju o mistrzostwo Wielkopolski i Pomorza

W niedzielę odbył się w Gnieźnie turniej szachowy o mistrzostwo Wielkopolski i Pomorza przy udziale reprezentacji Torunia. Inowrocławia, Gniezna i Poznania, zakończony wielkim sukcesem reprezentacji Torunia, która zdobyła największą liczbę 12 punktów przed Inowrocławiem 6 i pół punktu, Gniezmem 6 punktów i Poznaniem 4 i pół punkta. Pozostało do rozegrania tylko jedno spotkanie Poznania z Gniezmem, którego z powodu braku czasu nie ukończono.

Poszczególne wyniki są następujące: Toruń—Poznań 3½:2½, Gniezno—Inowrocław 2½:2½, Poznań—Inowrocław 2:4, Gniezno—Toruń 2½:3½, Toruń—Inowrocław 5:1.

Pozatem występujący w drużynie Torunia p. Najdorf, członek Toruńskiego Klubu Szachistów rozegrał symulanta na 12 szachownicach, równocześnie wygrywając 11 i jedną oddając.

Toruński Klub Szachistów w wyniku turnieju ma wszelkie szanse zdobycia mistrzostwa Wielkopolski i Pomorza oraz puchar wędrownego, albowiem wydaje się mało prawdopodobnym, aby Gniezno mogło zwyciężyć Poznań 6:0 i by ten samem nastąpiła konieczność dalszej rozgrywki między Toruniem a Gniezmem.

Lotnictwo podczas wojny i pokoju

W dniu 18 września br. o godz. 19.30 staraniem miejscowego Oddziału Pocztowego Przynależności Wojskowej odbył się odczyt pod tyt. „Lotnictwo w dobie pokoju i podczas wojny”.

Odczyt wygłosił i ilustrował przezroczkami, referent obrony przeciwlotniczej gazowej Pomorskiego Obwodu Pocztoowego LO PP z Bydgoszczy p. Stefan Jędrzejewski.

Pracownicy administracji wojskowej w Toruniu w swej własnej siedzibie

Istniejący od 10 lat w Toruniu Związek Pracowników Umysłowych Administracji Wojskowej nie posiadał dotychczas własnego lokalu. Biuro związkowe mieściło się albo w wynajmowanych pokojach, albo często w prywatnych mieszkaniach członków zarządu tej organizacji.

W ubiegłym roku wreszcie powzięto postanowienie założenia własnego lokalu, i nie tylko na biura Związku ale i na świetlicę, w którejby się ogniskowało życie kulturalno-towarzystwe pracowników administracji wojskowej.

Oszczędzono, a nawet opodatkowano się specjalnie na ten cel, co dało w konsekwencji możność wydzierżawienia na lokal Związku pięknego mieszkania, położonego na drugim piętrze kamienicy przy ul. Szerokiej.

Uroczystość poświęcenia i otwarcia nowego lokalu odbyła się wczoraj w godzinach południowych w obecności pp.: dowódcy O. K. 8 generała brygady Wiktora Thommee, jego zastępcy pułk. dypl. Dzwonkowskiego, szefa intendencji OK. 8 pułk. Goebela, jego zastępcy majora Staufera, kpt. Saxla, kpt. Topolskiego, przedstawicieli szpitala O. K. 8 mjr. dr. Chyrczakowskiego i Nowaka, H.

„Trójka” pod własnym sztandarem

Poświęcenie chorągwi 3 Pom. Żeglarskiej Drużyny Harcerskiej w Toruniu

W niedzielę harcerstwo toruńskie miało uroczysty dzień. Odbyło się bowiem poświęcenie sztandaru 3 Pomorskiej Żeglarskiej Drużyny Harcerskiej im. Jana z Kolna.

Po nabożeństwie, które odprawił ks. Głowczewski w kościele garnizonowym, a które zapoczątkowało uroczystość, kapelan hufca toruńskiego ks. Czaplinski dokonał aktu poświęcenia sztandaru, wygłaszając następnie do harcerzy podniosłe przemówienie.

W czasie Mszy św. wszyscy członkowie „trójki” żeglarskiej przystąpili do Komunii św.

Z kościoła drużyna harcerska z orkiestrą i nowopowstającym sztandarem na czele przemarszerowały ulicami śródmieścia na plac Teatralny, gdzie po odegraniu hymnu narodowego ojowicie i matki chrzestne sztandaru wbił gwóźdź pamiątkowy w jego drzewce, poczem z rąk p. insp. Bukowskiego członka Koła Przyjaciół Harcerzy komendant hufca toruńskiego p. Kowalski przyjął sztandar, przekazując go następnie chorążemu drużyny.

Z kolei drużyna żeglarska złożyła następujące uroczyste przyrzeczenie: „Ślubujemy na sztandar, że w myśl praw i przyrzeczeń

harcerskich, chcemy żyć, Państwa Polskiego w każdej okoliczności bronić, idee morza polskiego na każdym kroku szerzyć i pracą rzetelną i karnością obowiązki wobec państwa i narodu należycie spełniać. Tak nam dopomóż Bóg!”

Po rocie ślubowania składano „trzeciej” drużynie życzenia. W imieniu Związku Harcerstwa Polskiego przemówił zastępca przewodniczącego okręgu pomorskiego Z. H. P. p. dyr. Porębski, w imieniu Koła Przyjaciół Harcerzy składał życzenia p. insp. Bukowski. Zabrał też głos komendant pomorskiej chorągwi harcerzy p. Wacław Sieradzki, który jako jeden z założycieli 3 Pomorskiej Żeglarskiej Drużyny Harcerskiej i byłych drużynowy „trójki” pokrótce omówił powstanie i rozwój drużyny żeglarskiej. Jako ostatni wreszcie złożył żeglarzom życzenia przedstawiciel Toruńskiego Klubu Kajakowego.

Piękną uroczystość harcerską zakończyła defilada wszystkich toruńskich męskich i żeńskich drużyn przed komendantem pomorskiej chorągwi harcerzy p. Sieradzkim i komendantką pomorskiej chorągwi harcerzy p. Luśniakówną.

„Kontrolerzy” grasują

Uwaga posiadaczy obligacji Pożyczki Narodowej

Onegdaj do rolnika Roberta Heilemana w Watorowie (pow. chełmiński) przybyli dwaj nieznanymi osobnicy, którzy przedstawiając się jako kontrolerzy Pożyczki Narodowej z Krakowa, zażądali okazania posiadanych przez Heilemana obligacji Pożyczki Narodowej, twierdząc przytem, że gdy dokonają kontroli i zapiszą numer obligacji, wówczas na wypadek wylosowania Heileman otrzyma premję w kwocie 100 zł. Za dokonanie kontroli od jednej obligacji zażądali wynagrodzenia w kwocie 1,20 zł.

Gdy Heileman nie chciał się zgodzić na propozycje rzekomych kontrolerów, jeden z nich okazał mu upoważnienie, pisane w języku polskim, które Heileman jednak, nie znając języka polskiego nie mógł odczytać.

Ponieważ Heileman nadal się opierał, jeden z nieznanomych wypisał w języku polskim świstek papieru, który podał Heilemanowi do podpisu, zaznaczając, że jest to oświadczenie, iż H. nie zgadza się na przeprowadzenie kontroli. Gdy rolnik odmówił podpisu, osobnicy, odgrając mu się i twierdząc, że będzie karany, oddalili się w niewiadomym kierunku.

Jak ustalono, „kontrolerzy” byli w tym samym celu u rolnika Bojanowskiego w Watorowie. Rolnik jednak z nimi wogóle nie pertraktował.

Ponieważ Pożyczka Narodowa nie podlega kontroli, chodzi tu o zwykłych oszustów, którzy w ten nielegalny i zarazem bezcelny sposób chcą sobie stworzyć źródło dochodu.

Wzgardki toruńskie

Z niedzieli

Wczorajszej niedzieli P. I. M. się spisał. Pogodę nam zamówił zachwycająca. Nawet był upał, gorąco. Nie tak wprawdzie, jak w Abisynji i we Włoszech, ale zawsze — ciepło. Gorąco jest i w polityce. O czym rozmawiać w niedzielę, jak nie o polityce. Trudno stale mówić o drożyznie mięsa. Wojna włosko-abisynjska wisi na włosku. Ale kto to zresztą może wiedzieć kiedy wybuchnie. Nawet Szyller-Szkolnik nie wie.

Z pośród rozmaitych rozmówek niedzielnych zanotować trzeba rozmowy na temat naszych baloniarzy.

Spisali się chwacko. Chciałem z nimi zrobić wywiad. Nie udało się, bo skorem rozpoczął od komplementu:

— Ależ panowie ślicznie potraficie bujać...

Na co usłyszałem kontr-komplement:

— Już wy, panowie z prasy, nie gorzej bujacie od nas.

Rozmowa się urwała.

A mimo wszystko jesteśmy dumni z tych kolegów po fachu. Słowo daje, że nie bujam, bo cała Polska pyszni się tymi, którzy jej imię szeroko i wysoko bują po przestworz: ch. (es.)

Wycieczka Niemców z Kwidzyna

Wczoraj po południu bawiła w Toruniu przez 2 godziny wycieczka około stu osób, przybyłych trzema autobusami z Kwidzyna, a zorganizowana przez Urząd Turystyczny kwidzyński przy pomocy polskiego konsulatu. Wśród przybyłych zauważyliśmy wielu dawnych mieszkańców miasta Torunia, narodowości niemieckiej, którzy z ciekawieniem śledzili ostatni miasto i jego rozbudowę w ciągu ostatnich lat piętnastu, a więc od czasu polskich w nim rządów. Z przyjemnością mieliśmy sposobność stwierdzić, że wynieśli oni nie tylko z naszego miasta ale i z innych grodzów Pomorza, które zwiedzili w drodze do Torunia, a więc również z Grudziądza i Chełmna — wracając bardzo dodatnie.

Z Torunia goście odjechali przez Ciechocinek, który był właściwym podobno celem ich podróży, dalej przez Kowalewo z powrotem do Kwidzyna.

Zagadkowy cios nożem

W sobotę wieczorem 34-letni Leon Arendt mieszkający w Toruniu przy placu św. Jana 4, przyszedł do domu w stanie mocno nietrzeźwym. Do swego pokoju, położonego na trzecim piętrze, wszedł ledwie trzymając się na nogach.

Gdy w kilka godzin później matka Arendta weszła do sypialni syna, ten leżał na łóżku, coś nawpół przytomnie opowiadając. Ręką wskazywał dużą ranę na piersiach.

Pani Arendtowska wezwała natychmiast karetkę pogotowia. W szpitalu lekarz stwierdził, że Arendt ma lewe płuco przebite nożem.

Ponieważ ranny był stale nieprzytomny nie można go było przelustrować, by ustalić, czy sam się pchnął nożem, czy też go ktoś napadł, względnie ranił w czasie jakiejś walki. Rodzina jego przypuszcza, że usiłował popełnić samobójstwo, gdyż w ostatnich dniach zachowywał się bardzo niespokojnie. Np. przed tygodniem, gdy miał się żenić, uciekł swej narzeczonej niemal z przed ołtarza i przepadał na kilka dni, by potem powrócić do domu w stanie nietrzeźwym.

Ambicja pchnęła go do samobójstwa

W sobotę o godz. 22 w komorze, przeznaczony na paszę i mieszczącej się w zabudowaniach mistrza rzeźnickiego Lisowskiego przy ul. Podgórznej 24, odebrał sobie życie przez powieszenie się 20-letni uczeń rzeźnicki Władysław Sobociński, zatrudniony u Lisowskiego.

Przywołany telefonicznie z lecznicy miejskiej lekarz dyżurny dr. Geisler stosował wszelkie możliwe środki, by młodzieńca, po zdjęciu z powroza przywrócić do życia. Wszystkie zabiegi okazały się jednak bezskuteczne. Zwłoki denata przewieziono do kostnicy miejskiej przy ul. Grudziądzkiej.

Jak dotychczas udało się stwierdzić, powodem rozpaczywego kroku Sobocińskiego był fakt, że po niedzielnym przez niego w szkole dokształcającej obowiązkowych egzaminów, nie pozwolono mu w roku bieżącym ubiegać się o prawa czeladnika rzeźnickiego.

Zakończenie kursu przodowników w Okręgowym Ośrodku WF w Toruniu

W czasie od 2 do 21 września rb. odbywały się w Okręgowym Ośrodku WF. w Toruniu, dwa kursy, dla przodowniczek lekkiej atletyki i przodowniczków gier sportowych. Kursy te obeštane były przez cały Okręg Pomorski, w 70 proc. przez Związek Strzelecki. Na kursie męskim było 25 uczestników, a na kursie żeńskim 21 uczestniczek.

Absolwentom kursów przy zakończeniu w dniu 21 bm. Dowódca Okręgu Korpusu 8 gen. Thomme wręczył osobiście dyplomy, życząc nowym pionierom sportu pomorskiego owocnej pracy.

UWIELBIANA

wzruszający dramat najodmiejnszej historii miłosnej. Obok przepięknego uczucia, film ten pulsuje zbrodniczą miłością w najbliższym pokrewieństwie. Koncertowa obsada: NORMA SHEARER, FR. MARCH, CH. LAUGHTON.

II. Rasowa BARB. STANWYCK w najlepszej swej kreacji p. l. „Czerwona dama”

Pełna tabela 13-go dnia ciagnienia Loterii

I i II ciagnienie GEOWNE WYGRANE

1.000.000 na nr.: 163490.
10.000 na nry: 24603 26220 93250 168651.
5.000 na nry: 1877 73191 126293 136841 162337.
2.000 na nry: 14495 39229 50261 52063 57928 59485 59611 70536 78470 91613 95144 96342 101085 102952 117813 115323 150674 157177 181469 183580.
1.000 na nry: 6990 7481 10425 14345 30174 30350 34536 34682 37855 46923 47139 48306 50135 58491 61237 64790 66601 71937 73059 76420 85890 90915 91465 97278 97816 103149 116736 118211 124495 125458 127182 130058 135004 136007 145643 152878 153169 156279 162009 171581 173340 181516 181600.

96 313 96 471 540 625 703 954 78165
223 31 92 403 43 559 695 824 918 79009
178 219 29 58 62 347 410 27 98 506 11
94 626 59 97 768 71 86 89 887 88 905
80160 248 50 472 78 99 506 644 74
727 29 848 81153 298 307 29 49 516 38
715 41 69 78 941 46 82066 233 49 53 65
371 403 10 80 626 825 87 914 24 83058
61 147 216 77 81 333 513 27 603 91 773
814 22 53 79 923 84 84287 363 602 26
809 51 85058 133 47 94 231 62 320 444
46 59 65 553 650 90 789 838 98 974 86075
196 376 79 469 97 773 92 87008 94 217
368 93 94 468 507 57 613 90 717 47 55
92 944 88187 99 271 99 393 401 17 41
84 608 29 734 67 931 89042 46 133 49
74 206 95 508 17 73 788 905 42
90000 24 79 120 63 67 202 318 35 465
513 642 844 54 57 86 905 98 91032 90
174 227 69 317 529 63 610 99 776 803
50 80 907 8 92397 514 692 715 935 92
93054 69 131 45 85 237 41 380 637 83
91 98 736 935 70 94019 99 200 324 444
530 66 72 674 811 927 28 95034 50 100
41 308 63 67 414 36 61 558 73 674 740

150349 446 62 85 701 48 884 976
151031 44 87 222 392 453 68 79 541 613
767 882 918 65 98
152216 60 301 417 522 43 48 80 602 94
759 889 933 52 153063 235 41 325 57 426
40 42 731 34 860 80 93 974 88 154096 270
345 53 414 20 612 728 44 865 968 155003
45 57 84 200 94 354 426 512 648 750 57
946 85 86 156109 49 75 218 77 578 983
157102 215 361 441 66 537 682 797 803
940 46 158008 68 93 227 57 318 26 576
93 618 44 82 758 872 907 41 159068 114
28 359 84 408 86 603 99 804 990
160229 86 308 457 61 79 698 844 957
161040 54 254 308 51 424 31 65 517 73
621 25 745 961 89 162031 132 26 319
85 99 431 551 602 774 882 163001 135 328
88 690 711 50 86 899 975 164083 160 265
387 435 65 527 44 603 13 21 69 91 726
165067 85 89 192 233 97 436 43 703 65
817 70 977 166045 48 53 56 222 43 60 314
54 418 42 52 566 67 610 35 167035 87 116
96 203 16 359 511 76 641 757 831 60 65
168154 232 514 63 694 730 47 887 903 57
169255 388 439 541 703 60 73 97 850 69
954
170029 69 210 40 358 432 519 41 77
837 66 68 998 171007 53 59 109 205 340
85 493 589 681 733 36 811 91 909 68
172036 40 52 54 114 48 495 610 824 84
173132 46 64 72 228 396 445 47 561 72
671 904 96 174041 58 104 21 50 271 378
513 46 71 79 88 645 731 46 52 79 919 53
175036 144 221 41 52 315 403 47 516 602
26 60 728 854 58 902 75 99 176052 286
369 486 502 29 52 61 71 653 794 823 901
33 95 97 177034 96 169 90 246 376 441
582 627 68 750 56 833 66 968 178019 49
120 206 398 403 57 724 937 41 62 179007
8 23 267 341 76 517 46 88 721 23 41 840
180020 201 71 85 374 409 62 579 86 601
87 767 939 181055 151 93 201 397 412 21
50 570 787 869 977 182062 70 73 99 83310
475 85 655 719 36 93 803 84 935 39 18211
26 398 499 543 667 769 72 966 184021
124 69 363 448 72 682 743 824 987

LOS klasy I-ej 34-tej Loterii
kupujcie w najszczęśliwszej miejscowej kolekturze
„USMIECH FORTUNY“
Cena 1/4 losu tylko 10 zł.
W 34-ej loterii zostały wprowadzone bardzo korzystne zmiany w planie gry. 8411

WYGRASZ u KAFTALA!
Losy I. klasy już są do nabycia.

Po 200 złotych:
126 90 262 425 27 61 584 721 49 861
966 1152 214 99 431 503 62 978 97
2002 189 289 415 655 80 92 752 75
3172 390 470 563 83 601 23 797 838 915
22 4134 323 49 71 479 93 597 677 896
943 56 71 5117 68 621 794 853 6370
95 640 66 707 76 89 823 7000 465 640 46
765 823 910 11 79 8115 22 53 330 79 498
316 64 67 736 862 9032 46 344 60 443
515 69 613 88 730 54 881 991
10090 295 359 417 44 933 11183 283
361 808 71 944 84 12118 41 78 301 34
50 463 520 39 40 606 38 777 815 16 36
13023 49 62 131 309 574 643 709 39 904
9 14001 105 8 29 61 80 293 618 906 15162
76 87 252 95 336 88 445 94 747 77 852
99 961 95 16017 288 641 75 774 812 917
66 17189 216 329 66 442 540 626 28
760 82 18319 44 69 80 433 603 7 34 839
981 82 99 19003 35 57 133 291 318 60
611 85 804 22 964 80
20073 139 99 370 555 692 714 894 915
21044 58 254 575 686 748 54 86 868 910
22007 88 180 220 420 509 663 841 944
64 23076 89 271 91 312 67 411 94 879
911 24040 61 126 55 379 410 59 541 601
20 57 67 86 706 13 40 917 59 25057 183
89 316 565 618 22 28 708 38 925 26010
47 126 28 309 38 409 512 36 66 637 78
965 27379 428 56 77 81 537 50 80 668
701 18 33 44 881 900 28072 249 398 410
571 629 55 93 723 68 882 923 29012 59
83 161 329 33 60 495 604 8 59 724 833 91
967 73 83
30042 75 148 57 204 43 48 557 634 50
764 31474 539 606 99 811 17 987 32007
55 59 65 480 636 759 61 92 812 31 43
64 905 16 59 80 33025 65 104 98 327 57
409 60 68 99 653 722 826 921 34003 121
207 61 90 329 459 580 679 822 55 913
46 35004 33 170 73 293 469 549 55 65
765 805 7 15 73 92 994 36255 62 308 64
480 632 71 97 761 903 12 90 37054 92
108 75 210 407 573 883 915 85 86
38049 53 172 96 380 429 516 19 24 98
657 87 822 35 937 39066 160 93 261 73
370 402 548 81 609 757 67 71 79 926
40060 67 129 231 56 382 423 528 716
883 84 89 41039 44 109 284 418 27 41 49
61 520 697 850 74 969 43112 92 401 62
505 6 73 661 90 703 44 91 856 912 84
44160 64 73 394 97 405 516 655 863 965
66 68 45171 88 413 59 537 626 56 708
85 98 921 59 95 46064 73 229 40 53 68
317 19 44 813 47015 91 681 764 878 970
48054 74 187 207 36 63 406 610 66 802
65 963 85 98 49186 223 319 21 46 96 447
785 935 89
50414 534 89 784 972 51096 306 13
61 73 416 26 606 38 95 756 72 82 83 969
93 52053 89 90 161 306 495 629 32 73
722 857 92 946 53167 341 808 50 703 69
71 812 18 35 904 92 54063 103 25 232
346 56 84 446 57 509 70 99 609 702 15
49 88 957 55022 122 226 81 387 481 559
69 614 86 785 979 56118 26 43 247 73
319 489 516 25 34 90 784 955 57166 404
590 686 815 930 66 58015 31 100 240 42
338 71 76 462 532 601 65 767 834 35
59126 207 9 20 99 430 36 522 67 750 802
901
60046 64 347 406 7 43 84 530 49 679
97 812 37 68 921 49 51 82 61127 29 257
352 417 509 48 696 785 838 61 912 68
62021 113 97 208 91 404 17 502 53 76
790 99 825 26 79 931 63147 95 412 549
931 71 84 96 64041 152 214 15 37 49 98
302 518 60 661 705 16 883 968 76 65166
69 88 334 63 476 98 560 609 703 845
66127 59 251 341 544 49 62 69 603 7008
812 956 67012 207 308 20 76 511 42 96
615 68 841 983 68041 105 9 278 87 302
27 82 441 59 67 72 77 546 674 754 806
13 69110 90 286 345 66 93 517 619 731
819 70 968
70015 108 242 303 480 517 713 50 56
815 18 30 911 47 94 71007 145 342 48
88 617 781 92 948 96 72080 98 456 555
701 827 34 73069 106 57 98 276 343 48
90 409 30 60 88 97 534 654 96 718 54
825 901 10 30 48 72 97 74007 102 47 60
222 92 310 405 31 44 589 736 82 866 76
47 75056 193 255 333 485 552 56 639
703 9 28
76068 279 304 58 70 92 487 534 630
708 30 49 865 77029 39 89 151 206 92

170029 69 210 40 358 432 519 41 77
837 66 68 998 171007 53 59 109 205 340
85 493 589 681 733 36 811 91 909 68
172036 40 52 54 114 48 495 610 824 84
173132 46 64 72 228 396 445 47 561 72
671 904 96 174041 58 104 21 50 271 378
513 46 71 79 88 645 731 46 52 79 919 53
175036 144 221 41 52 315 403 47 516 602
26 60 728 854 58 902 75 99 176052 286
369 486 502 29 52 61 71 653 794 823 901
33 95 97 177034 96 169 90 246 376 441
582 627 68 750 56 833 66 968 178019 49
120 206 398 403 57 724 937 41 62 179007
8 23 267 341 76 517 46 88 721 23 41 840
180020 201 71 85 374 409 62 579 86 601
87 767 939 181055 151 93 201 397 412 21
50 570 787 869 977 182062 70 73 99 83310
475 85 655 719 36 93 803 84 935 39 18211
26 398 499 543 667 769 72 966 184021
124 69 363 448 72 682 743 824 987

**1.000.000
MILION
padł na nr. 163490**
w szczęśliwej kolekturze
JULIANA LANGERA
Warszawa, Marszałkowska 121.
Poznań, Mielżyńskiego 21.

III-cie ciagnienie
Wygrane po 500 złotych:
186 738 841 1341 587 726 2120 2883 519
3170 577 5152 237 675 812 6667 7043 457
540 8465 67 639 733 963 94 9429 989
10912 11894 12137 45 235 13075 14033
266 546 840 15185 600 43 16546 17544 622
846 18079 247 84 420 687 99 967 19278
489
20059 662 21171 771 897 22298 342 984
23042 297 452 7468 97 24186 375 461 25082
399 429 576 26027 289 557 813 973 27012
88 96 216 633 28289 499 738 901 29076
258 560 645 752 804
30242 593 622 96 31164 791 820 32453

83 344 806 72376 466 501 56 73228 99 94488 720 95240 571 669 96948 97242
387 451 66 886 915 74144 347 77 87 612 347 97 98418 99045 338 515 23 85 971.
75129 375 472 506 55 673
76352 565 77563 777 890 932 78038 325
771 844 96 908 87 79054 225 449 657 745
949 94
80252 89 795 804 81039 128 67 615 26
82251 446 771 808 24 83136 268 97 651
839 992 84195 491 992 85274 438 672 719
804 86 94 86357 463 921 59 87377 410
88049 416 70 520 677 89299 335 709
90041 166 380 528 65 965 71005 20 56
283 86 320 474 874 92054 102 469 709 61
74 987 98025 148 226 432 610 94351 544
62 639 95491 532 701 802 96288 375 505
981 136486 791 913 137172 242 442
749 900 74 97008 338 710 98121 323 75
99 759 934 99376 416 97 517 620 780
948 73
100133 84 101005 386 614 28 888 968
102161 266 563 628 30 82 778 848 103343
716 53 816 992 104544 683 928 98 105755
864 929 95 106038 198 786 983 107035
146 93 437 714 46 902 108013 373 641
109199 410 18 788 970 78
110123 255 557 998 111014 100 274
724 73 958 112250 83 415 113152 346
446 62 968 91 891
115018 101 330 891 116410 539 666
843 117128 300 468 704 71 895 118586
119266 332 37 96 619 78 863
120246 551 966 121237 50 39 91 958
122665 742 83 123119 51 297 409 58 94
610 94 770 88 124174 690 750 60 72 969
125536 707 841 703 126173 739 127190
368 427 758 871 84 128257 458 93 511
R22 129414 68 741 84 936 49 74 79
13026 9408 764 131430 511 62 646 83
132342 70 497 580 930 133004 164 134298
806 138067 750 52 825 27 136223 319
137348 138019 304 608 139068 307 61
518
140504 7 611 909 63 141031 631 142199 779 24085 25709 88 823 27201 510 843
867 143335 412 73 99 709 144122 357 918 28053 91 600 29603
145890 957 146251 379 716 878 147056
276 340 415 585 635 754 859 148343 308 36017 33128 872 34775 76 35244
149084 216 397 783 930 63
150073 102 225 424 556 643 854 60 943 924 43418 45208 31 767 909 46906 47089
151033 374 472 582 731 934 51
152000 468 695 748 153001 521 57 790 52383 714 71 53269 445 54024 435
154417 938 77 155044 155 285 975 779 55010 904 56341 57713 58020 329
156067 86 683 157034 221 158115 785 59372.
835 159039 281 354 629 33 738 893 909 60126 399 491 539 94 61249 887 62491
42 160994 161072 246 552 162206 353 644 653 63738 852 64120 31 323 676 946
163119 52 73 236 350 435 75 619 164028 65222 26 56 316 485 512 897 66557 947
158 236 309 576 654 76 810 165031 76 67475 68442 343 69491 70160 71117 72470
129 36 684 166078 157 287 414 614 31 502 73165 397 74535 737 64 75780 89
129 167703 920 168132 231 464 669 709 986.
67 899 169244 523 61 890 968
170109 2304 508 821 171073 444 60 696
873 908 172080 117 246 822 173581 876
906 174187 301 175694 707 801 988
176074 202 65 320 424 580 602 5 760
177267 405 23 519 872 178630 789 943
179179 86 788

IV-te ciagnienie
Wygrane po zł. 2.500:
709 873 2185 698 703 7 973 93 4080 979
5250 431 6952 7459 89 9997
11180 227 625 12563 690 14725 15712
16686 709 17963 18735 58 19048
20860 21443 602 947 23147 93 276 24975

Piwowarzy z całej Polski obradowali wczoraj w Toruniu

Wśród licznych zjazdów, które odbyły się w Toruniu w niedzielę, zjazd Związku Piwowarzy w Polsce miał charakter ogólnopolski. Wzięło w nim udział około 100 członków z całego kraju.
Obradom zjazdu, które się odbyły w Białej sali Dworu Artusa, przewodniczył p. Borowicz z m. Łodzi. Omówiono najaktualniejsze sprawy organizacyjne i zawodowe, m. in. uchwalono wydawać pismo fachowe.
Przy punkcie, mówiącym o wyborze nowych władz Związku zebrani wybrali przez akklamację ponownie dotychczasowy zarząd w którego skład wchodzi pp.: prezes K. Kaempfe z Kalisza, wiceprez. E. Chocieszyński

ski z Ostrowa Wielkop., skarbnik B. Kaczmarek z Poznania i sekretarz T. Lampe z Warszawy.
Na zakończenie obrad p. inż. Brzeziński z Warszawy wygłosił referat pt. „O dotychczasowych badaniach postaci plicowych drożdży”.
Uczestnicy zjazdu piwowarów zabawią w Toruniu jeszcze przez poniedziałek. Zwiedzą w ciągu tego dnia Browary Pomorskie w Podgórzu oraz ciekawsze zabytki miasta.
Pozatem z okazji zjazdu odbędzie się dziś przed specjalnie wybraną komisją egzamin uczniów, kandydujących na stanowisko pomocnika piwowara.

Rolnicze umowy branżowe z W. M. Gdańskiem

regulują sprawę obrotu artykułami żywnościowymi między Polską a Gdańskiem

Polska, na podstawie układu, zawartego w sierpniu r. ub. dostarcza do Gdańska artykuły żywnościowe: mleko, masło i mleko sproszkowane, konie, bydło rogate, cielęta, owce, świnię, drób, mięso, przetwory mięsne i smalec, ryby i przetwory rybne, ziemniaki, chleb, bułki i mąkę, jaja oraz paszę jak siano, słomę i sietzkę.

Dostawa tych artykułów żywnościowych w r. ub. ustalona była w kontyngentach, które uważane były za ilości minimalne, ponieważ artykuły żywnościowe, dostarczane z Polski, mają służyć przede wszystkim do regulacji podaży w Gdańsku. Natomiast kontyngenty przyznane przez Polskę Gdańskowi na przywóz: serów, ryb i przetworów rybnych, są maksymalne i nie mogą być przez eksporterów gdańskich przekroczone.

Umowa z 1934 r. ekspirowała z początkiem sierpnia r. b. Przeprowadzone w ostatnim czasie rokowania między Polską a Senatami Gdańskimi doprowadziły do ustalenia wzajemnych kontyngentów na następny rok, t. j. na okres od sierpnia r. b. do sierpnia 1936 r.

Równocześnie prowadzone były rokowania o zawarciu umów branżowych, dotyczących wykonania umowy kontyngentowej. Największą trudność przy zawieraniu tych umów branżowych stanowiła sprawa ustalenia cen. Umowy branżowe, zawierane na rok traktatowy 1935/36 nie mogły przewidywać cen stałych, a to w związku ze zmianą warunków walutowych w Gdańsku, z przepisami dewizowymi oraz z chwiejnością wartości guldena w Polsce. Z tych też powodów w tegorocznych umowach należało przede wszystkim zagwarantować możliwość wywozu otrzymanych jako zapłatę za dostarczony towar złotych do Polski, aby dostawy żywności do Gdańska nie napotykały na przeszkodę. Cen stałych tembardziej nie można było ustanawiać na cały okres trwania umów, że szereg głównych produktów, dostarczanych z Polski do Gdańska, a zwłaszcza nabiału i trzody chlewnej, wykazuje od dłuższego czasu tendencję wzrostową. Z tych względów postanowiono uzgadniać ceny poszczególnych towarów z góry, ale na okresy krótsze, a mianowicie na miesiąc, bądź nawet na tydzień, a to zależnie od kształtowania się rynku. W ten sposób przy wykonywaniu umów branżowych uniknie się nieporozumień i strat, które mogłyby powstać przy długoterminowym uregulowaniu cen.

Rokowania doprowadziły do USTA-

LENIA TREŚCI 6-CIU UMÓW BRANŻOWYCH, a mianowicie: o obrocie masłem i mlekiem, o obrocie proszkiem mlecznym, o obrocie jajami, o obrocie zwierzętami rzeźnymi, mięsem, przetworami mięsnymi, smalcem i bitym drobbem, dalej o obrocie wzajemnym rybami między Polską a Gdańskiem, a wreszcie o obrocie ziemniakami i paszą. Umowy te podpisują obecnie poszczególne organizacje gospodarcze.

Pozatem zawarto DWA POROZUMIENIA, regulujące obrót serem oraz pewnymi gatunkami ryb i przetworami rybnymi, sprowadzanymi z Gdańska do Polski na podstawie przyznanego Gdańskowi kontyngentów.

Po podpisaniu wszystkich tych umów branżowych uregulowany będzie ostatecznie całokształt obrotu artykułami żywnościowymi między Polską a Gdańskiem.

Dnia 17 września 1935 r. zmarł tragiczną śmiercią

Edward Rosenfeld

były długoletni członek Rady Miejskiej, który z racji swych zasług był również Senjorem Miasta.

Cześć Jego pamięci!

8600 Zarząd Miejski w Bydgoszczy.

Rewizja taryfy osobowej na PKP

Rozrost uprawnień ulgowych, tabel ulgowych oraz rozmaitego rodzaju zaświadczeń, legitymacji i biletów ciąży ujemnie na szybkości załatwiania pasażerów i utrudnia prawidłową kontrolę biletową i konduktorską.

W związku z tem przy nowym wydaniu taryfy osobowej, kolej zamierza wprowadzić szereg uproszczeń, które ułatwią publiczności korzystanie z kolei, a personelowi kolejowemu — orjentację i nadzór nad prawidłowym stosowaniem taryfy.

Obok sprowadzenia taryfy normalnej do poziomu podmiejskiej, dzięki czemu odpadnie wiele nieporozumień, omyłek i kwestyj w dziedzinie dopłat lub korzystania z niewłaściwych pociągów, — dokonane będą uproszczenia w zakresie tabel opłat i biletów.

Tabele opłat ulgowych będą wyrażone w stosunku procentowym do tabeli opłat normalnych, co ułatwi orjentację co do wyso-

kości ulg. Ilość różnego rodzaju biletów t. zw. czasokresowych tj. na przejazdy wielokrotne, ulegnie redukcji do kilku zasadniczych typów, ogólnie dostępnych (tygodniowe, miesięczne).

Dla bliższych przejazdów wprowadzone będą bilety powrotne. Szereg ulg dotychczas ustalonych w drodze pozataryfowej, znajdzie wyraz w kodyfikacji taryfy, która ma być wydana jako podręcznik z wymiennymi kartkami, co ułatwi przeprowadzanie potrzebnych zmian.

Stosownie do zmiany w zakresie taryfy podmiejskiej, której pojęcie zniknie, przedprowadzone będą odpowiednie poprawki w rozkładzie jazdy przez ustalenie dla pociągów dalekobieżnych pierwszych stacji zatrzymań poza obrębem strefy podmiejskiej. Wprowadzone to będzie w tym celu, ażeby nie zapelniać tych pociągów podróznymi podmiejskimi, ku wygodzie podróznym jadącym dalej.

Nowe aukcje owocowe w Gdyni

Ostatnio powstała w Gdyni nowa organizacja dla importu owoców południowych p. n. „Gdyńskie Targi Owocowe”, która będzie mieć za zadanie import i sprzedaż aukcyjną owoców południowych oraz towarów kolonialnych, a także przetworów tych artykułów. Kapitał zakładowy nowej organizacji, która rozpocznie swoje czynności handlowe w najbliższych tygodniach

wynosi pół miliona złotych.

Import owoców przez Gdyńskie Targi Owocowe odbywać się będzie przezważnie na zasadach kompensacyjnych wzajemian za eksport polskich wyrobów i konserw mięsnych.

Należy dodać, że wśród udziałowców w Gdyńskich Targach Owocowych znajdują się: Polski Związek Bekonowy oraz Chłodnia Portowa w Gdyni.

Z całego kraju

CAŁA FABRYKA UKARANA ZA „SPRZEDAWANIE” URLOPU.

W tkalni Pinkusa Jakubowicza w Zgierz, gdzie pracuje kilkudziesięciu robotników skasowano urlopy w ten sposób, że każdy robotnik zgodził się na „sprzedaż” swego urlopu wypoczynkowego za kawałek towaru. Na takie załatwienie sprawy nie zgodził się jednak inspektor pracy.

Zawiadomiony o tem przez miejscowy Związek robotników, inspektor prac inż. Pawłowki, przeprowadził dochodzenie i drogą administracyjną skazał fabrykanta Jakubowicza na 14 dni bezwzględnej aresztu za to, że mając urlop wypoczynkowy, gwarantowanych przez prawo dawał robotnikom towary, co jest sprzeczne z ustawą o urlopiach.

Delegata robotniczego Jakóba Lwa Winika skazano na 7 dni bezwzględnej aresztu za to, że będąc zaufanym robotnikom sam sprzedał swój urlop za 2 m. 75 cm. towaru, na 4 dni bezwzględnej aresztu został skazany Józef Myszowski, również delegat robotników, który sprzedał swój urlop za 3 i pół m. towaru.

Reszta robotników w liczbie kilkudziesięciu została za sprzedaż swych urlopów skazana na grzywny po 30 zł. W ten sposób cała fabryka w komplecie została przykładnie ukarana.

UTONĘŁA W ROWIE.

W pobliżu wsi Krzywice gm. Białe, pow. Gostyńskiego 72-letnia mieszkanka tejże wsi Marjanna Truszkowska, przechodząca

koło rowu napełnionego wodą, pośliznęła się, wpadła do wody i utonęła w płytkim rowie.

KOPALNIA NAFTY W MIESZKANIU.

W nocy w mieszkaniu niejakiego Hollecha w Drobobyczu, gdy domownicy byli pogrążeni w głębokim śnie, rozległ się nagły głośnie huk; w podłodze powstały w kilku miejscach wyrwy przez które tryskała w górę jakaś ciecz.

Po ochłonięciu z przestraszu Hollech przekonał się, że tajemniczą cieczą jest ropa naftowa.

Domownicy uprzątnęli natychmiast mieszkanie z rzeczy i powiększyli otwory w podłodze, zbierając cenny płyn do naczyń. Na miejsce przybyła komisja z urzędu górniczego, która zajęła się zbadaniem przyczyn tego niezwykłego wypadku.

TOMASZÓW OTRZYMA GARNIZON.

W Tomaszowie ukończono budowę koszar. W dniu 15 października przybył na do Tomaszowa na stały pobyt artylerja.

KARTY Z FAŁSZYWYMI BANDEROLAMI.

W Wilnie władze śledcze wpadły na trop wielkiej afery, polegającej na sprzedaży kart nielegalnie wykonywanych i zaopatrywanych w fałszywe banderole.

Jak się obecnie okazuje, afera ta ma bardzo szeroki zasięg, gdyż w czasie śledztwa policja odnalazła sfalszowane karty do gry w kilkunastu miastach polskich.

Karty te sprzedawano pod firmą fabry-

ki „Piatnika”, co pozwalało przez dłuższy czas maskować ten proceder. Sfałszowane talje kart do gry oraz fałszywe banderole wyrabiała pojeździe jakaś fabryczka, mieszcząca się przypuszczalnie na terenie Wilna lub Wileńszczyzny.

ZJAZD HIGJENISTÓW POLSKICH.

Dnia 20 września rozpoczęły się w Katowicach obrady 10-go zjazdu Higjenistów Polskich przy udziale około 100 delegatów, przybyłych z całego kraju.

O godz. 9.30 uroczystego otwarcia zjazdu dokonał wiceminister dr. Piestrzyński, wygłaszając krótkie przemówienie.

Po przemówieniach powitalnych odczytano szereg depesz z życzeniami, między in. od ministra spraw wewn. Kościłkowskiego i prof. dr. Gantkowskiego, poczem przystąpiono do właściwych obrad.

Na jeździe, który potrwa 3 dni, wygłoszone zostaną 3 referaty. W godzinach popołudniowych uczestnicy zjazdu zwiedzą kopalnie i huty.

„DOLINIARZE” NA ODPUSZCIE.

Na odpust do Skepego w powiecie lipnowskim, które jest słynne z cudownego obrazu Matki Boskiej Skepskiej, wyjechała z Warszawy na odpust banda doliniarzy. Urząd śledczy wysłał kilku wywiadowców, którzy otoczyli złodziejom „czułą” opieką. W kościele bez zwracania uwagi innych aresztowano pięciu znanych warszawskich doliniarzy, niejednokrotnie karanych za kradzieże.

Port gdyński pozyska nowy, udoskonalony holownik

Jak już donosiliśmy, „Żegluga Polska” S. A. w Gdyni zamówiła przed niedawnym czasem nowy holownik. Holownik ten, który budowany jest przez Stocznnię Gdańską, posiadać będzie siłę 750 KM; długość jego wynosić będzie 33 m, a szerokość 8,20 m. Holownik zaopatrzony będzie w wzmocnienia przeciwlodowe, oraz we wszystkie urządzenia ratownicze i przeciwpożarowe, najnowszego typu.

Szybkość nowego statku obliczona jest na 11 węzłów. Termin wykonania przewidziany jest na koniec marca przyszłego roku.

Wywóz węgla kamiennego w pierwszej połowie września

W pierwszej połowie września r. wwieziono zagranicę 410 tys. ton węgla kamiennego a więc o 5 tys. ton więcej w porównaniu z przeciętną za połowę sierpnia. Ponieważ jednak dni roboczych było 12 wobec 13 w ciągu połowy sierpnia, dzienna wysyłka wzrosła o 3 tys. ton do 34 tys. ton.

Programy radiowe

Wtorek, 24 września

ROZGŁOSNIA WARSZAWSKA

6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6.35 Muzyka (płyty). W przerwie o godz. 7.30 Dzień poranny. 7.50 Program na dzień bieżący. 7.55 Pare Informacyj. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11.57 Przerwa. 11.57 Sygnał czasu z Warsz. Obs. Azir. 12.00 Hejnał z Włocław. 12.15 Muzyka lekka w wyk. Małej Ork. P. R. pod dyr. Z. Górzynskiego. 13.25 Chwilka dla kobiet. 13.30 Z rynku pracy. 13.35—15.15 Przerwa. 15.15 Przegląd giełdowy. 15.25 Wiadomości o eksporcie polskim. 15.30 Muzyka salonna w wyk. zesp. W. Wilkosza. 16.00—16.15 Skrzynka P. K. O. 16.15 Recital skrzypcowy Stanisława Frydberga. Przy fortepianie prof. L. Urstein. 16.45 „Cała Polska śpiewa” audycja prowadzi prof. Bronisław Rutkowski. 17.00 „Ze światła wielkich i drobnych wynalazków” — „Mydło”, pogad. wygl. Wacław Frenkiel. 17.15—17.50 Koncert kameralny z Wilna. 17.50 Skrzynka językowa, prof. Witold Doroszewski. 18.00 Muzyka lekka (płyty). 18.30 „Współczesna powieść historyczna w Polsce” szkic literacki wygl. Stefan Frukow. 19.00 Wiadom. rolnicze. J. Platak. 19.10 Program na dzień następn. 19.20 Koncert reklamowy. 19.35 Wiadom. sport. lokalne. 19.40 Wiad. sportowe ogólne. 19.50 Pogad. aktualna. 20.00 „Nr. 66”, operetka w 1 akcie Offenbacha. Wyk.: Ork. P. R. oraz Helena Warpechowska (sopr.), Maurycy Janowski (ten.), Jerzy Czaplicki (baryton). 20.50 Dziennik wieczorny. 21.00 „Obrazki z Polski współczesnej”. 21.05 Koncert w wyk. Ork. Symf. P. R. pod dyr. J. Ozimiskiego. 22.30 „Królewska Idylla” feljton, wystąpi Paulina Lamowa. 22.45—23.30 Muzyka tan. (płyty). W przerwie o godz. 23.00 Wiad. meteorol. dla komunik. lotniczej.

ROZGŁOSNIA TORUNSKA

6.30—7.30 Tr. z Warszawy. 7.50 Program na dzień bieżący. 7.55 Pare informacyj. 8.00—8.10 Tr. z Warszawy. 8.10—11.57 Przerwa. 11.57—12.03 Tr. z Warszawy i Krakowa. 12.03—13.35 Tr. z Warszawy. 13.35 Potpourri operetkowe i lekkie piosenki (płyty). 14.30—15.15 Przerwa. 15.15 Przegląd giełdowy. 15.25—16.15 Tr. z Warszawy. 16.15—17.15 Tr. z Warszawy. 17.15—18.00 Tr. z Wilna i Warszawy. 18.30 „Wędrowki po Bałtyku”. „Sześć dni na jachtach żaglowym”. „Korasz”, feljton wygl. Ziemowit Ulatowski. 18.45 Recital śpiewaczy Julii Gorzechowskiej. Przy fort. J. Kurpiusz-Stefanova. Arje i pieśni polskie. 1) Joteyko: Arje królowej Bony z op. „Zygmunt August”. 2) Różycki: Modlitwa Lukrecji z op. „Beatix Cenci”. 3) Karłowicz: Na śniegu. 4) Karłowicz: Skąd pierwaz gwiazdy. 5) Niewiadomski: Dzielwiczno, dzielwiczno. 19.09 Chwilka morska - pomorska. 19.10 Program na dzień następn. 19.20 Koncert reklam. 19.35 Wiad. sportowe z Pomorza. 19.40—22.45 Tr. z Warszawy. 22.45—23.30 Chór rewiellerów (płyty). W przerwie o godz. 23.00 Transmisja z Warszawy.

NUMER 66

OPERETKA OFENBACHA W PROGRAMIE RADJOWYM

WE WTOREK 24. IX. O GODZ. 21.00

ZAGRANICA

17.00 Ryga. Utwory Belliniego. 17.20 Wiedeń. Koncert solistów. 17.30 Moskwa (RCZ). „Tosca” — opera Pucciniego. Tr. z filii Teatru Wielkiego. 17.30 Budapeszt. Muzyka lekka. 17.50 Koenigszwat. Pieśni niemieckie. 18.30 Kozyce. Recital skrzypcowy. 18.30 Praga. Recital śpiewaczy. 19.00 Berlin. Pieśni Schumanna i Schuberta. 19.05 Budapeszt. Muzyka cygańska. 19.25 Brno. „Jak rodzi się i umiera jego królewska moc Refren” — aud. słowno - muzyczna. 19.30 Bratysława. „Katia Kabanowa” — opera Janacka. 19.35 Królewiec. Utwory fortep. Brahmsa. 20.00 Anglia (Reg. Progr.). Koncert symf. z Queens-Hallu. Dyr. Wood. 20.00 Leningrad. Koncert symfoniczny. 20.00 Bruksela franc. Koncert symfoniczny. 20.00 Ryga. Utwory Mozarta i Beethovena. 20.10 Wiedeń. „Zew ojczyzny” — audycja słowno - muzyczna. 20.20 Paryż. Utwory Chabierera. 20.30 Budapeszt. Festiwal Belliniego. 20.30 Bukareszt. Koncert symfoniczny. 20.45 Mediolan. „Imponelli fiorentini” — operetka Ranzani. 21.00 Koenigszwat. „Osakany Kadł” — opera Glucka (na stilu). 21.00 Brno. Muzyka operowa. 21.00 Leningrad. Koncert nocny. 21.00 Frankfurt. Nowa muzyka niemiecka. 22.10 Wiedeń. Kwintet Brahmsa. 22.25 Kopenhaga. Muzyka francuska. 22.30 Monachium. Wesoly wieczór taneczny. 22.35 Koenigszwat. „Nočna muzyka”.

TORUN

DYWANY

najtaniej
Karol Steinbach
Toruń, Szeroka 5.
7754

Kilimy, firany,

kapy, story i t. p.
ręcznej pracy
tanio
na długoterminowe spłaty
tylko Piekary 22
Zwiedzanie nie obowiązuje
kupna. 8158

MEBLE!

wszelkiego rodzaju, najtań-
niej kupujesz tylko, Toruń,
Prosta 5. Przekonaj się —
Spamiętaj — Powiedz dru-
giemu. 7721

Pokój

umeblowany, duży, słonecz-
ny, od 1. X. do wynajęcia.
Toruń, Warszawska 2, m. 2.
Oglądać proszę od 4—5. 8404

Komfortowe pokoje

Zgłaszać do dyrekcji Teatru
Ziemi Pomorskiej, Toruń.
8476

6-cio pokojowe mieszkanie

z wszelkimi wygodami do
wynajęcia. Kalamajski, To-
ruń, Szeroka 21. 8005

Mieszkanie

5-cio pokojowe z łazienką,
słoneczne, zaraz do wynaj-
ęcia. Heyer, Toruń, ul.
Szeroka 6. 8566

Poszukuje

pokoju z kuchnią w śródmie-
ściu, dla jednej osoby.
Płacę za kwartał zgóry.
Oferty „Dzień Pomorski”
Toruń, pod nr. 8362.

Bufet teatralny

do wydzierżawienia od dnia
1. X. 1935. Blizsze infor-
macje w Teatrze Ziemi
Pomorskiej Toruń. 8521

Porcelana

stolowa - wykwinna - tania,
G. HEYER
Toruń - Szeroka 8298

Wspólnika

celem wybudowania wspól-
nego domu w Toruniu pos-
zukuje. Zgłosz. w Admin.
„Dnia Pomorskiego” pod nr.
8363

PIECE

BUDUJĘ I PRZESTAWIAM
M. STĘSZEWski
Toruń
Mostowa 9, telefon 1008.
BYDGOSZCZ,
ul. Poznańska 26, tel. 32 34.

Składnica kafli

i materiałów do piecy.
Specjalność: 7651
plece przenośne

Spodnie

buty oficerskie (angielskie)
L. 28-29. Kupię. Oferty
„Dzień Pom.” Toruń, pod
nr. 8582.

Polowanie

odstąpię tanio. Zgłoszenia
Toruń, Danielewskiego 5,
miesz. 7. 8583

Tysiące osób

się przekonano i Ty przekonaj się
na najtańszym źródłem
zakupów konfekcji damskiej
męskiej i dziecięcej
jest

„El-De-Ka”
Bydgoszcz

Stary Rynek im. Marszałka Piłsudskiego nr. 23. 8381

Cegielnię

sprzeda Zarząd Miejski w Chojnicach.

Cegielnia zapisana jest w księdze gruntowej
Chojnice tom XXXVI karta 1178. Do obiektu sprze-
dazy należą wszelkie zabudowania, inwentarz mar-
twy i rola o powierzchni 4.02.03 ha z pokładem gły-
ny. Dom robotniczy Szosa Gdańska 15 z przyna-
leżnym ogrodem może być do obiektu sprzedaży
wyłączony.

Wyrób cegieł ręczny. Roczna produkcja do mil-
jona sztuk cegieł. Piec hofmanowski, dwa młynki
i szopy w dobrym stanie.

Spis inwentarza martwego wyłożony jest do
wglądu w Ratuszu, pokój nr. 5, gdzie udziela się
dalszych informacji.

Oferty z podaniem ceny kupna całości lub z wy-
łączeniem domu robotniczego i ogrodu Szosa Gdań-
ska 15 proszę składać w terminie do dnia 10 paź-
dziernika r. b. w Ratuszu, pokój nr. 5.

Zarząd Miejski zastrzega sobie dowolny wybór
oferenta względnie nieuwzględnienie żadnej ze zło-
zonych ofert. 8570

Chojnice, dnia 19 września 1935 r.

Burmistrz: (—) Z. Hanula.

3 K. 5/31. 8575

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Nieruchomość położona w Drzonowie i w Lise-
wie i w chwili uczynienia wpisu o przetargu zapi-
sana w księdze gruntowej Drzonowo karta 7 i Li-
sewo, karta 98 na imię Leonarda Gołębińskiego,
rolnika z Drzonowa zostanie w drodze egzekucji
dnia 9 listopada 1935 r. o godz. 11 przed południem
wystawiona na przetarg przed niżej oznaczonym
Sądem pokój nr. 9.

Wzmiarkę o przetargu zapisano w księdze
gruntowej dnia 25 marca 1931 r. w zgl. 3 lipca 1931 r.
Obszar nieruchomości wynosi Drzonowo karta 7:
50.15.80 ha, Lisnowo karta 98: 18.50.11 ha.

Chelmska, dnia 14 września 1935 r.
Zl. 474-9. Sąd Grodzki.

Km. 1380, 1376/35. 8574

PRZETARG.

24 września godzina 11 sprzedają przy ul. Gru-
dziądzkiej 37 przymusowym przetargiem za gotów-
kę: rury kotł., grzejniki, podkłady stalowe, stara
lokomobila i inne.

(—) Duplicki,

komornik sądowy w Toruniu.

Pierwszorządny

GABINET
KOSMETYCZNY
„KALOTECHNIKA”

Wszelkie zabiegi w zakre-
sie nowoczesnej kosmetyki
Racjonalne pielęgnowanie,
omładzanie i udoskonalenie
urody. Usuwanie zmarsz-
czek, wągrow, pryszcz, bro-
dawek, kurzajek, zbędnego
owłosienia, piegów, rozsze-
rzonych por, łojotoku, trą-
dziku, czerw. nosa i innych
niepokojących cery, Rady-
kalne usuwanie łupieżu.
Przyciemnianie brwi i rzęs
Sprzedaż kremów, mleczek
t.p. Porady bezpłatnie. 2750
TORUŃ, ul. Król. Jadwigi 5.
miesz. 3.

Na sezon jesienno
polecamy nasz bogato za-
opatrzone dział

**kontaktuj
damskiej,
męskiej,
dziecięcej**

Dom handlowy

M. S. LEISER
TORUŃ, St. Rynek 36/37
7961 Tel. 1316

MEBLE

różnego rodzaju w solidnym
wykonaniu po cenach kon-
kurencyjnych poleca

Zenon KOWALEWSKI
TORUŃ, Nowy Rynek 18,
telefon 1332 7720

GRUDZIĄDZ

1. Cegielnia parowa
nowocześnie urządzona
2. Fabryka syropu
i marmelady

z kompletnym urządzeniem,
położone w Boguszewie,
pow. Grudziądz, (tuż przy
torze kolejowym Grudziądz-
Warszawa i obok stacji ko-
lejowej), do sprzedania w
postępowaniu upadłościo-
wym. Zgłoszenia i bliższe
informacje: Cichoń Antoni,
Grudziądz, Legionów 34.
8569

7-pokojowe

mieszkanie z centralnym o-
grzewaniem od 15. X. 35 r.
przy Placu 23 Stycznia nr. 17,
III. do wynajęcia. Grün-
berg Grudziądz, Legionów
13 I, 8588

Uwaga!

Z dniem dzisiejszym
przystąpiłem jako członek
do Spółdzielni

„Kredyt Kupiecki”

i przyjmuję asygnaty teje

Pawilon Pończoch

właśc. Adela Zubkówna

TORUŃ, Królowej Jadwigi nr. 9.

WAPNO HYDRAULICZNE

we wszystkich kolorach oraz MIKĘ I MARMUR
mielony do tynków szlachetnych dostarczają

Klecieckie Zakłady Przemysłowe
„Terranova” — Kielce.

Numer akt: III Km. 1119/35. 8598

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy III
rewiru Stefan Czarnecki, mający kancelarię w
Bydgoszczy, ul. Matejki nr. 8 na podstawie art. 602
k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia
30 września 1935 r. o godz. 11,00 w Bydgoszczy ul.
Toruńska nr. 30 odbędzie się 2-go licytacja rucho-
mości, należących do Bolesława Nowaka, składa-
jących się z kredensu, pomocnika kredensowego,
stołu i t. d. oszacowanych na łączną sumę zł.
1.330,—. Ruchomości można oglądać w dniu licy-
tacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Bydgoszcz, dnia 13 września 1935 r.

Komornik: (—) Czarnecki Stefan.

IV Km. 782/35. 8586

OBWIESZCZENIE

o terminie opisu i oszacowania nieruchomości.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru IV. Tomasz
Maćkowiak, urzędujący w Grudziądzu przy ulicy
Podgórznej nr. 21 obwieszcza, że na dzień 7 paź-
dziernika 1935 roku o godzinie 10-tej został wy-
znaczony termin opisu i oszacowania nieruchomości
Grudziądz tom 46 wykaz L. 1443 zapisanej na
podmistrza ciesielskiego Karola Pokriefke zamie-
szkałemu obecnie w Kłodce szlacheckiej powiat
Grudziądz.

W związku z powyższym na zasadzie § 2, art.
668 k. p. c. wzywa się wszystkie osoby, aby przed
ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do wspo-
mnianej nieruchomości lub jej przynależności, po-
łożonej w Grudziądzu przy ulicy Wiślanej nr. 8.

(—) Maćkowiak,

Komornik Sądu Grodzkiego Rewiru IV
w Grudziądzu.

W tutejszym rejestrze handlowym dział B pod
nr. 128 przy firmie: Fabryka Papy Dachowej „Staro-
gard” Towarzystwo z ograniczoną poręką w Gdyni,
dnia 30 kwietnia 1935 dopisano: nazwę firmy
zmieniono na: Fabryka Papy Dachowej „Staro-
gard” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w
Gdyni. Siedziba spółki: Gdynia, ulica 10 Lutego
nr. 11. Uchwałą spółników z 12 kwietnia 1935 przy-
jęto nową redakcję umowy spółki, uzgodnioną z
prezypisami kodeksu handlowego, wskutek czego
uległa zmianie firma spółki. 8593
Zl. 748. Sąd Rejestrowy w Gdyni.

Uwaga!

Damska i męska bielizna

jedwabna i trykotowa, bluzki, pulowery,
parasole, torebki, pończochy, rękawiczki,
ustążki, przybory do stroju i krawiec-
czyzny, żurnale i wykroje.

S. KAŁAMAJSKI

Numer akt: km. III. 1150/35. 8599

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy III
rewiru Czarnecki Stefan, mający kancelarię w
Bydgoszczy, ul. Matejki nr. 8 na podstawie art. 602
k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia
7 października 1935 r. o godz. 10-tej w Bydgoszczy,
ul. Długa nr. 56, odbędzie się 2-go licytacja rucho-
mości, należących do Nechy Safian, składających
się z 10 płaszczy zimowych męskich, oraz 10 płas-
zczy zimowych damskich nowych z kołnierkami
skórkowymi, oszacowanych na łączną sumę zł.
700,—. Ruchomości można oglądać w dniu licyta-
cji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 19 września 1935 r.

Komornik: (—) Czarnecki Stefan.

II. U. 7/35. 8576

POSTANOWIENIE. 1) Wydział Handlowy Sądu

Okręgowego w Toruniu na posiedzeniu odbytem
dnia 16 września 1935 na wniosek naczelnika Urzę-
du Skarbowego w Chełmnie Nowackiego postano-
wił wdrożyć postępowanie upadłościowe w myśl
art. 14 pr. upadł. nad spadkiem po śp. Kurcie Smo-
leńskie, zmarłym dnia 15 grudnia 1933 w Chełmnie;
2) Wezwać wierzycieli masy spadkowej, by zgłosili
swoje wierzycielności do masy upadłościowej do
dnia 1 listopada 1935; 3) Zamianować sędzią Komisar-
zem naczelnika Sądu Grodzkiego w Chełmnie
Kubiaka zaś syndykiem masy upadłościowej Józefa
Szczepańskiego, emerytowanego urzędnika skar-
bowego w Chełmnie ul. Hallera 3.
Zl. 473-9

II. U. 6/35. 8577

POSTANOWIENIE. I. Wydział Handlowy Sądu

Okręgowego w Toruniu na posiedzeniu niejawnym
odbytem dnia 11 września 1935, na wniosek Fran-
ciszka Maliszewskiego, właśc. apteki „Nowa Apte-
ka” w Chełmży postanowił wdrożyć w myśl art.
14 prawa upadłościowego postępowanie upadłości-
owe nad majątkiem dłużnika wnioskodawcy Fran-
ciszka Maliszewskiego. II. Wezwać wierzycieli, by
zgłosili swoje wierzycielności do masy w przeciągu
sześciu tygodni od dnia ogłoszenia upadłości. III.
Zamianować sędzią Komisarzem sędzię grodzkie-
go Szudzińskiego z Chełmży zaś syndykiem masy
magistr. farmacji Jabłońska z Chełmży.
Zl. 472-9

Km. 349/34/I

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru I-go Jan
Grochocki, zam. w Kościerzynie na zasadzie art.
602 k. p. c. obwieszcza, że w dniu 26 września 1935
r. o godz. 10-tej przed południem odbędzie się li-
cytacja publiczna ruchomości w Niedamowie, na-
leżących do pana Ottona Schadowa w Niedamowie
składających się z 3-ch fuzji i 1 maszyny do pisa-
nia oszacowanych na łączną sumę 650,— złotych,
które można oglądać w dniu licytacji w miejscu
sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Kościerzyna, dnia 21 września 1935 r.

(—) Grochocki, komornik sądu grodzkiego rew. I-go

Maszynistka

zdolna poszukuje posady.
Łaskawe zgłoszenia „Gazeta
Morska”, Gdynia pod „zł. 60”
8597

ROŻNE

Fenomen XX wieku

Jasnowidząca medium
prof. Dumata 8282

wykrywa zbrodnie, kra-
dziejstwa, zaginione osoby,
odkrywa skarby, choroby,
jak zdobyć miłość pożąda-
nej osoby, wysła horo-
skopy, szczególnie numery
loteryjne gdzie go nabyć,
talizmany szczęścia także
z listów i fotografii. Pobie-
ra 1 zł. 25 gr. znaczkami.
Kraków, Florjańska 21-8

Słynny jasnowidz

Oswicki z Warszawy

w transle somnambuloznych
przewidzi Twą przeszłość, przy-
szłość, teraźniejszość, szcze-
śliwy numer loteryjny, gdzie
go nabyć, określa charakter z
listów i fotografii. Daje cenne
porady. Napisz dzień, rok uro-
dzenia. Honorarium 1 zł od
sprawy znaczkami. Wysła
horoskop. Kraków, ul. św.
Tomasza 15/2. 8288

Tapety

Linoleum

Ceraty

Chodniki

Dywany

Dywaniki

Zb. Waligórski

w wielkim wyborze

korzystnie poleca

Zb. Waligórski

Bydgoszcz, ul. Gdańska 12.

Telefon 1223 5908

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-lamowej . . . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . . 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . . 0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym
drukem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.
W W.M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski,
z tym jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na
podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:

W ekspedycji miesięcznych agencji . . . . . 2.50 zł
Z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
Przez pocztę z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
Pod opaskę . . . . . 4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . . . . . 2.32 gd; przez gońca . . . . . 2.00 gd
z odbieraniem w administracji wprost . . . . . 4.00 gd
Zagranicą . . . . .
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody
w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostar-
czenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
Witold Męćnik, Toruń, ul. Mickiewicza 34.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańskie: Wilhelm Grimms, Gdańsk, Kaszubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz.
Pocha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrostański, Gdynia, ul. Kujańska. — Redaktor odpow. na Grudziądz: Wacław Gańca, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 90. — Redaktor
odpowiedzialny na Tczew: Wit Włosek, Tczew, ul. Kościuszki 1.

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu.
Za ogłoszenia odpowiada Administracja.

Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.